ΟΡΘΟΤΟΝΙΑ,
SIVE
TRACTATUS
DE GRÆCIS
NOVI TESTAMENTI
ACCENTIBUS.

Cui etiam, nè solus in lucem prodiret, (uti comitem) apposuimus IDEAM Græcarum *N.T.* DIALECTORUM.

AUTORE
GEORGIO PASORE.

LONDINI,
Excudebat *Ed. Griffin*, sumptibus *Iosuæ Kirton*, & *Samuelis Thomson*, apud quem prostant sub insignibus regalibus in cœmeterio D. *Pauli*. 1650.

96;362

DE GRÆCIS *NOVI TESTAMENTI* ACCENTIBUS.

1. ACcentus ab Hebræis dicuntur טְעָמִים h. e. sapores, quod oratio sine iis insulsa videatur, & inconcinna: inde liquet, notitiam eorum ad exquisitam Græcarum dictionum pronuntiationem esse admodum necessariam.

2. Et sacræ Novi Testamenti tabulæ, ab ipsis Apostolis Græcè exaratæ tanti à nobis fieri debent, ut vel minima ejus punctula non prætereunda esse, meritò statuamus.

3. Nonnulli nimis oscitanter & mendosè Græca edidêrunt, quorum incuria à Christiano magistratu fuisset coërcenda. Reip. enim Christianæ maximè interest, ut Græcus Novi Testamenti textus quàm emendatissimis describatur typis. Viri doctissimi & Græcarum literarum peritissimi vel ab ultimis terris, liberalissimis principum sumptibus essent evocandi, qui tam præclaro præessent operi. Judæi sanctorum Patriarcharum posteri præposteri, & fæces sanctæ illius gentis, hìc (pro dolor) suâ nos vincunt industriâ, nulli operæ, nullis parcentes sumptibus.

4. *Accentus Græcè dicitur* προσῳδία, ex πρὸς ad, & ᾠδὴ cantus, *quod accentu vox velut accinatur.* i. em τόνος, *vocis intentio* à verbo τείνω *tendo.* Fut. τενῶ. P. τέτακα. prær. pass. τέτα-μαι. præt. med. τέτονα.

5. *Sunt verò accentus tres, acutus* ´, *gravis* `, *circumflexus* ˜. (προσῳδία ὀξεῖα, βαρεῖα καὶ περισπωμένη.)

6. *Acutus tres occupat sedes,*

nempe, syllabam ultimam, penultimam & antepenultimam. (πλὴν παρεγκλίσεως, προπαροξυτόνου, ἢ προπερισπωμένης) *ut*, Apoc. 17. 14. Κύριος κυρίων ἐστί. *Gravis afficit solam ultimam*, Johan. 7. v. 24. Μὴ κατ' ὄψιν κρίνετε. Hic in μὴ est accentus gravis.

7. *Circumflexus verò locum habet in sola ultima & penultima*: ut Ephes. 1. 23. ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. Hic in ἐστὶ τὸ sunt duo graves; in σῶμα αὐτοῦ sunt duo circumflexi, Prov. 8. 17. τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, diligentes me dilego.

8. Excipe hîc ἕτερος cujusnam, ὧτινι cuinam, οἵτινες quibusnam, &c. quæ, perinde ac si non essent composita, accentum retinent articul. ἕ ψ οἵ, &c. Sic πίστεσι & πίστεων pro πίστεσε.

9. *Vocabulum accentu* acuto *in fine notatum votatur* ὀξύτονον (ex ὀξὺς εἶα ὑ. acutus, & τόνος intentio:) in penultima παροξύτονον, Latinè penacutum: in antepenultima προπαροξύτονον. Vocabulum gravi in fine notatum vocatur βαρύτονον (ex βαρὺς εἶα ὑ.)

10. *Vocabulum quod in ultima circumflexum habet, dicitur* περισπώμενον (pro περισπάομαι. περισπάω ὦ *trabo, flecto*, περισπάω *circumflecto.*) *Quod in penultima*, προπερισπώμενον.

11. *Omnis* acutus *in fine vocis, fit* gravis *in orationis contextu; quod ipsum quoq; in pronuntiatione non est negligendum*: ut Roman. 2. vers. 16. Θεὸς κρινεῖ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, Deus judicabit occulta hominum. Hic ultima in Θεὸς, item τὰ κρυπτὰ non sunt acutè proferenda; ita tamen, ut syllaba, in qua est accentus, præ aliis audiatur. è contrario, Joh. 20. 28. ὁ Θεός μου, *Deus meus.* Hic ultima in Θεὸς est acutè & elatè enuntianda.

12. *Quamvis verò omnis* acutus *in fine vocis, in ipsa orationis serie abeat in gravem, tamen in fine sententiæ manet acutus*, ut 2 Thes. 4. 5. καθάπερ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· sicut gentes, quæ non noverunt Deum. Hic ultima in Θεὸν est acutè proferenda.

13. *Accentus ergo* gravis *est* acuti *vicarius in contextu, nec eum extra orationis seriem usquam ostenderis.* Latiori sensu *omnis syllaba in fine quæ non* acuto *aut* circumflexo *notata est, dicitur* barytona. *Hinc* τύπτω *Grammaticis est conjugationis barytonæ, quia ultima* gravi *accentu afficta judicatur.*

14. *Sicut Latini in accentibus penultimæ syllabæ, ita Græci ultimæ habere solent rationem.* Sic Græcè εἴδωλον, Latinè *idolum.* Græcè παράσιτος, Latinè *parasitus.* Græcè εἰκόνες, Latinè *icones.* Græcè φιλοσοφία, Latinè *Philosophia.* Græcè Θεολόγος, Latinè *Theologus.* Græcè ναύκληρος, Latinè *nauclerus.* Græcè Ἐκκλησία, Latinè *Ecclesia.* Græcè παράκλητος, Latine *paracletus.*

15. *Dictio Græca unum naturâ habet accentum. Si itaque in serie orationis duo occurrant, unus est genuinus, alter adventitius.*

16. *Vocula*

16. *Vocalæ tamen* ἄτονοι *sunt*, ἀ, εἰς, ἐς, ἐν, ὁ, ἡ, ὡς, ὑ, ὐκ, ὐχ, ἐκ, ἐξ.

17. *At in fine cujuscunq; distinctionis* ὑ *accentu acuto notatur*: ut Mat. 13. 29. ὁ δὲ ἔφη, ὑ, ille verò dixit, Non: Hic ὑ in fine coli acuitur. Joh. 21. 5. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, ὑ. responderunt ei, Non. Exod. 17. 7. εἰ ἔστι Κύριος ἐν ἡμῖν, ἢ ὑ; estne Dominus inter nos, an non? Hic ὑ post εἰ accentum habet in prima. Vide infra num. 13.

De singulorum verò accentuum sedibus sequentes regulæ notentur.

18. *Dictio monosyllaba contracta circumflectitur*: ut φῶς pro φάος lumen, νοῦς pro νόος mens, γῆ pro γέα terra. Sic καῶ ex καίω traho. πνεῖ pro πνέει flat, μοῦ pro μέου mei. *Monosyllaba brevia vel ejusdem longa* (non contracta) *acuuntur*, ut ὅς qui, ἅλς sal, μή nè. At νῦν nunc, θεσσαλονικῆ, & δῶς tæda, fax (contract pro δάϊς) ὀξύνεται.

19. *Etiam polysyllaba circumflectit syllabam contractam*: ut συκῆ pro συκέη ficus, Luc. 13. 7. ἡμῶν pro ἡμέων noſtri, ἡμεῖς pro ἡμέες nos, ἐμοῦ pro ἐμέο mei, ut Jonimus demonstrat. αἰσχροῦ pro αἰσχρόου Johan. 4. 21. ὁ ἀγαπῶν (pro ἀγαπάων)· ἡ Θεὸν, ἀγαπᾷ (pro ἀγαπάει) καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, qui diligit Deum, diligit etiam fratrem suũ. At Ephes. 5. 33. ἵνα φοβῆται pro ἀγαπάετω, etiamsi κρᾶσις sit, α non circumflectitur ob ultimam longam.

20. *Dissyllaba priorem naturâ longam* (si tonum habeat) *sequente brevi circumflectunt*: ut σῶμα corpus, τῆλος clavus, οἶκος domus, γλῶσσα lingua, τεῖχος murus, κεῖνε judica, εἶδον vidi, οἶδα novi.

21. *Quædam etiam ἀνωμάλως circumflectunt penultimam longâ sequente*: ut φοῖνιξ chœnix, Apoc. 6. 6. σῦλαξ sulcus, φῆλιξ Felix, Act. 24. 3. At κῆρυξ præco 1 Timoth. 2. 7. θώραξ thorax, &c. tegulam sequuntur.

22. *In polysyllabis ultima existente longâ acutur penultima, ut cum brevis est antepenultima*: ut Actor. 5. 4. οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, non mentitus es hominibus. Mat 27. 57. ἄνθρωπος πλούσιος homo dives.

23. *Excipiuntur hîc* [1]) *genitivi Ionici, ut* Αἰνείω pro Αἰνείου. [2]) *nomina 4. declin. simplicium, quæ est declinatio Attica*, ut ἵλαος misericors, propitius. in Genit. ἵλεω, ἀνίλεως ω immisericors. Jacob. 2. 13. ἀνώλεως ωτό, cœnaculum. Lucc. 22. v. 12. χρεώστης ου ὁ debitor. [3]) *Genitivi Attici 2. declinat. contractorum*, Marc. 5. 12. πόλεων urbium, Rom. 11. 33. γνώσεως scientiæ. [4]) *Quædam composita 5. declin.* simplicium, ut κλαυσίγελως. φιλόγελως ὁ, qui facilè ridet, qui facetiis delectatur, &c. [5]) *item alia nonnulla*, ut ὀλίγος exiguus, ποικίλος varius, ἐναντίος contrarius, νυμφίος sponsus. σκορπίος scorpius: omniáq; Adject. in αλέος, ut ἀχαλέος molestus, πενθαλέος luctuosus, [6]) *verbalia in έος*. Vide infra à. 103. [7]) *Diminutiva in ίσκος*, ut νεανίσκος juvenculus. [8]) *verbalia*

balia in Ω, *cum nominibus è præt. medio orta compositâ, quæ si activè capiantur, sunt* παιξορνοα· ut Actor. 17. 18. ωπερμολόγος nugator, 1 Timoth. 1. 9. ανδροφόνος homicida, Luc. 12. 42. οἰκονόμος domûs altor, qui pascit seu alit familiam. θεολόγος θεός, qui de Deo differit. Sic κληρονόμος hæres, μογιλάλος, qui vix fari potest.

24. *Sin passivè capiantur, ex regula acuitur antepenultima*, ut ἰχθυοφάγος ὁ ἡ, qui vel quæ pisces edit.

ἰχθυόραγος ὁ ἡ, qui vel quæ à piscibus editur.

Exceptionem nonnulli observant in Pindar. Olymp. Od. 6. (p. 109.) ubi λαοξόφος πμὴ vocatur honor (*περφόμβος ὑπὸ τῶν λαῶν*) nutritus à populo, & alicui tributus, vel à populo celebratus. Vide Lexicon *Porti* pag. 322. Alii tamen activè accipiunt, & vertunt *honorem populi altorem.*

25. *Secus se habent verbalia in* Ω *cum præpositione composita*: ut ἀπόστολος legatus, κατάσκοπος explorator, Hebr. 11. 31. Sic καταλογος enumeratio, διάλογος colloquium.

26. *Diphthongi finales* αι & οι *nullâ sequente consonâ, habentur pro brevibus*: ut Joh. 1 32. πεπέταμαι vidi, Act. 15. 28. ἐπιτιθεῖναι interponere, Act. 18. 15. οἱ ἔμποροι mercatores.

27. Excipe αι in 3. sing. aor. 1. act. optativi, idque ad differentiam aor. 1. med. imperat. Verbi gratiâ, solo accentu differunt ποιήσαι 3. sing. aor. 1. act. optat. *faciat*

ποιῆσαι aor. 1. act. infin. *facere.*

ποίησαι 2. sing. aor. 1. med. imperat. *facite.*

Sic adv. οἴκοι *domi*, ad differentiam nominativi plur. οἶκοι *ædes.* item tertia singularis. aor. 2. act. opt. εὕροι non εὑρεῖ. ab εὑρίσκω invenio.

28. *Particulæ* α, ἀι, ἀυ, ἀῆ, ἄμα, ἄπτ, ἀντὶ, ἀπὸ, &c. *composita cum nominibus oxytonis accentum retrahunt*: ut πιστὸς fidelis, ἄπιστος infidelis, 1 Corinth. 6. 6. τακτὸς ordinatus, ἄτακτος inordinatus, 1 Thess. 5. 14. νοητὸς sub intelligentiam cadens, δυσνόητος difficilis intellectu, 2 Pet. 3. 16. ψυχὴ anima, δίψυχος animo duplex, Jacob. 4. 8. ὁμότεχνος, qui est ejusdem artificii, Actor. 18. 3. ἀντίχριστος antichristus. ὑπανδρος ὁ ἡ, quæ viro subjecta est, Rom. 7. 2.

29. *Item adjectiva ex duobus adjectivis composita (sunt* περισπερισύνα· ut σοφὸς sapiens, φιλόσοφος sapientiæ studiosus, καλὸς mundus, φιλόκαλος munditiei studiosus. At legimus Act. 7. 14. ἑβδομηκονταπέντε, ubi accentus manet in penultima, *ευφωνίας ἕνεκα.*

30. *Sic ex duabus substantivis composita*, ναύκληρος ὁ, navis hæres. δήμαρχος populi princeps.

31. *Item ex adjectivis & substantivis composita*: ut ἑκατόνταρχος ὁ, centurio, Luc. 7. 6. *ubi* τῶν εὐφωνίας ἕνεκα iteratur. Dicitur enim ἑκατόνταρχος pro ἑκατόναρχος

ἀπόναρχος. ὀλίγωρος ου ὁ, ἡ, negligens ex ὀλίγος parvus, & ἔρα ας ἡ cura. φιλόστοργος ex φίλος deditus, & στοργὴ ῆς ἡ, amor innatus, qualis esse solet inter consanguineos. δεκάλογος ἡ. d. δέκα λόγοι, decem verba. θεόπνευστος ου ὁ, ἡ, à Deo immissus, pro θεοδίδακτος, ubi ο ε mutantur in η.

32. *At composita cum* ἔρξις ὁ, ἡ, custos, *sunt* ὀξύτονα: ut οἰκουρὸς ὁ, ἡ, domûs custos. πυλωρὸς vel πυλουρὸς ὁ, ἡ, portæ custos, janitor, trix. *Eodem modo se habent composita cum* Adj. ἀγωγὸς, h. e. alliciendi vi præditus, ut ψυχαγωγὸς flexanimus, δημαγωγὸς ὁ, ἡ, qui plebem quæ est bellua multorum capitum, scit flectere, quò vult. παιδαγωγὸς pædagógus, &c. *item cum nomine* ἔργον ου τὸ, opus, ubi ο ε contrahuntur in ου, ut εὐεργὸς pro εὐεργέτης benèficus. δημιουργὸς pro δημιοεργὸς opifex publicus. θαυμαστουργὸς pro θαυμαστοεργὸς, qui miracula edit. λειτουργὸς pro λειτοεργὸς, publicus minister. συνεργὸς ὁ, ἡ 1 Cor. 3. 9. collega. ὑπουργὸς pro ὑποεργὸς; adjútor, &c. *excipe* duo κακοῦργος (pro κακόεργος) scelestus, & πανοῦργος (pro παντοεργὸς quod contractum pro παντοεργὸς, per syncopen literæ τ) astutus.

33. *Secus se habent cum præpositionibus* παρὰ & περὶ *compositis*: ut πάρεργος præter opus, ad rem non pertinens, περίεργος curiosus, &c.

Regulam sequuntur composita ex ἔχω *in* ὕχος vel οχος: ut ῥαδιοῦχος ου ὁ, qui fasces gestat, lictor, q. d. ὁ ἔχων ῥάβδον. ἡνιοχος ου ὁ, auriga, quasi diceres, ὁ ἔχων τὰς ἡνίας, qui habenas capessit.

34. *Nominativi accentus manet in obliquis, nisi regula generalis impediat:* ut στεῖρα sterilis, q.d. στερρὰ firma, Luc. 1. 7. Genit. στείρας. Dat. στείρᾳ. Accus στεῖραν. Vocat. στεῖρα. Genitivus & Dativus non retinent circumflexum ob ultimam naturâ longam. προφήτης propheta. Genit. προφήτου. Luc. 4. 24. Nom. pl. προφῆται, Luc. 10. 24. ex regula, vide Num. 19. 27. σῦκον ου τὸ, ficus fructus. in Genit. σύκου ob ultimam longam. ῥυτὶς ῥυτίδος ruga, ὄρνις ὄρνιθος avis. περιστερὰ, περιστερᾶς pátina, Matth. 23. v. 25. πέλεκυς securis, ἀξίνη dicomus. in Genit. πελέκεως. σφραγὶς sigillum in Genit. σφραγῖδος, ob penultimam naturâ longam. μαγεῖαι, ῶν. plur. μαγεῖαι, ῶν procercs: Dativ. plur. μαγεῦσι Marc. 6 ver. 11. *Accentus hic semper in eodem manet loco, etsi non idem.*

35. At δεσπότης herus, in Vocat. δέσποτα, non δεσπότα, prout dicimus ὀπωπὰ in Voc. ὀπωπᾶτα, Luc 5. 5. Sic μία una, in Genit. μιᾶς. Dat. μιᾷ. οὐδεμία nulla. οὐδενὸς, οὐδενὶ. Sic ἀνὴρ, vir; levir seu mariti frater. Σωτὴρ Servator, πατὴρ pater: in Vocat. ὦ πάτερ, ὦ Σῶτερ, ὦ πάτερ, ὦ πάτερ, &c. ubi accentus retrahitur. Regulare est μῆτερ, ὦ μῆτερ.

36. *Genitivi & Dativi cujuscunque numeri in declinationibus*

pœnisyllabicis ultimam circumflectunt, si in ea accentum habuerint. ut μαθητὴς discipulus Genitivo μαθητοῦ. Dat. μαθητῇ. Dual. μαθητᾶι. Genit. plur. μαθητῶν. Dativo μαθηταῖς. Τιμὴ pretium, honor. -ῆς, -ῆ, -ᾶι, -ᾶν, -ᾶς. Sic ὁδὸς, ὁδοῦ, ὁδῷ. Dual. ὁδοῖν, plur. ὁδῶν, ὁδοῖς.

37. *Excipe Genitivos singulares Atticos quartæ simplicium*: ut Ἀπολλώς, in Gen. Ἀπολλῶ, nomen viri, 1 Cor. 1. 12. Sic νεὼς, templum, Genit. νεῶ.

38. *Ultima Genitivi pluralis in prima & secunda simplicium, qualiscunque etiam fuerit nominativi singularis accentus, semper circumflectitur*: ut τραπέζα mensa Genit. pl. τραπεζῶν. πολίτης civis. Gen. pl. πολιτῶν. γλῶσσα lingua. Genit. pl. γλωσσῶν.

39. *Fœminina adject. secundæ simplicium, orta à masculinis tertiæ simplicium, genitivum pluralem pavem habent suo masculino*: ut ἅγιος sanctus, ἁγίων. ἡ ἁγία sancta, Genit. plur. ἁγίων (non ἁγιῶν) sanctarum (Æolicè distinctiùs ἁγίαων.) ab ὅστις οὕτι. Genit. plur. τόσων per omnia genera.

40. *Secus fit in adjectivis fœm. gen. quorum masculina sunt quintæ simplicium*: ut πᾶς omnis, παντὸς. πᾶσα πασῶν. ἅπας simul omnis ἅπαντος. ἅπασα. in Genit. plur. ἁπασῶν. λέγων dicens, λέγοντος. f. g. λέγουσα, gen. pl. λεγουσῶν.

41. *Quintæ declinationis Genitivi & Dativi dissyllabi accentum sortiuntur in ultima: Nominativi verò Accusativi & Vocativi dissyllabi in priori*: ut χεὶρ manus, χειρὸς, χειρὶ, χεῖρα, χεῖρ, χειροῖν. χεῖρες, χειρῶν, χερσὶ, χεῖρας, χεῖρες. ubi obiter nota χεὶρ esse gen. fi in sing. & plur. num. in duali verò etiam g. m. τοῦ χείρε. quia masculæ virtus ex robore manuum & lacertorum imprimis apparet.

42. *Eandem accentus rationem ferè imitantur etiam alia*: ut ἀνὴρ (pro Genit. ἀνέρος) ἀνδρός. Dativo ἀνδρὶ. Accus. ἄνδρα. Voc. ἄνερ. Plur. ἄνδρες, ἀνδρῶν, ἀνδράσι, ἄνδρας, ἀνδρες. Sic πατὴρ. πατρὸς, πατρὶ· at in Accus. πατέρα pro πάτερα differentiæ causâ, ne videatur nomen πάτερα ας ή, patria. Et μήτηρ mater, μητρὸς, μητρὶ· at in Accusat. μητέρα, ut distinguatur à nomine μήτρα ας ἡ matrix. γαστὴρ venter in Accusat. γαστέρα tantum, ut discriminetur à γάστρα as ἡ, vas amplum ventruosum. Item γυνὴ mulier. γυναικὸς, γυναικὶ, γυναῖκα, γυναῖ. Dual. γυναῖκε. γυναικοῖν. pl. γυναῖκες, γυναικῶν, γυναιξὶ, γυναῖκας, γυναῖκες. θυγάτηρ filia, θυγατρὸς, θυγατρὶ, θύγατερα, θύγατερ, Dual. θύγατερε, θυγατροῖν, Plural. θύγατρες, θυγατρῶν, θυγατράσι, θύγατρας, θύγατρες. Homerus, θυγατέρα ὧν, filiam suam.

43. *Excipiuntur participia*, ὤν ens, ὄντος, ὄντι, ὄντα, ὄν. Dual. ὄντε, ὄντοιν. Pl. ὄντες, ὄντων, ὖσι, ὄντας, ὄντες. Sic part. aorist. 2. activi θεὶς qui posuit, θέντος. στὰς, qui stetit, στάντος· γνοὺς, qui cognovit,

cognovit, γνόντ⊙· δός, qui dedit, δόντ⊙· φύς, qui natus est, φυ-ντ⊙·, &c.

44. *Excipiuntur præterea hi Genitivi plurales*, παύτων, a nomine πᾶς omnis. παίδων (pro παιδῶν à παῖς puer) (pro quo quoque παῖς dicitur dialysi poëtica:) item φώτων, Jacob. 1.17. à nomine φῶς lumen, ut distinguatur à Genitivo plurali φωτῶν, à nomine φως vir. item ὤτων aurium, ab οὖς auris, ut discernatur ab ὰτὸς οὗ ὁ, quod est nomen avis. λύκον ὤτων κρατῶ, lupum auribus teneo. Prov. Sic Τρώων, δμώων, a nomine Τρως Trojanus, δμως servus, ut discernantur à genitivis Τρωὼν, δμωῶν, quorum nominativi singulares sunt parisyllabi, Τρως οὗ ὁ Trojanus, δμως οὗ ὁ servus. Sic πᾶσι, pro πασὶ omnibus, nè videatur fluxisse a voce Παῦ Παός Pan, idolum. pl. Πᾶνες Παώων Πασί. Sic κῆρ (pro κέαρ ατ⊙· τὸ) κῆρ⊙· τὸ *cor.* ad differentiam vocis κῆς κηὸς ὸ, *fatum.* ῆρ ῆς⊙· τὸ (pro ἔαρ αρ⊙· τὸ) *ver.* ob solam contractionem.

45. *Excipitur etiam* τίς, *quis*, ἐρωτηματικὸν, hoc est, *interrogativum*, quod sic declinatur:

Τίς *quis*, τίν⊙·, τίνι, τίνα.
τίνε, τίνοιν.
τίνες, τίνων, τίσι, τίνας.

Johan. 6.68. πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ad quemnam abituri essemus? item quoties τίν⊙· vertitur *cujus* & non *alicujus*, licet non sit interrogativum reipsâ, sed tantùm potestate, ut Johan. 19.24. λάχωμὲν περὶ αὐτῆς, τίν⊙· ἔσται, sortiamur de illa, cujus futura sit, Johan. 2. ver. 25. τί ἵνα, quidnam esset. Joh. 4.10. ὲ τίς ἔστι, & quisnam sit. Johan. 6. 64. τίνες εἰσὶν, quinam essent. Luc. 19. 15. τίς τί διεπραγματεύσατο, quis quid negotiando confecisset, Johan. 12.49. τί εἴπω, ὲ τί λαλήσω; qui dicam, & quid loquar?

At τὶς, *aliquis*, ἀόριστος *indefinitum*, *sit declinatur*:

Τὶς, τινὸς, τινὶ, τινὰ.
τινὲ, τινοῖν.
Τινὲς, τινῶν, τισὶ, τινὰς.

46. Sic πῦρ *ignis*, in nominativo plurali πυρὰ, *ignes*, *incendia*, pro πῦρα, idque neglecto discrimine. In causa est litera ῥῶ, ad quam accentus festinat. Iliad. Ψ. 509, 557, &c. At πυρὰ ἀὶ ἦ, (Ionicè ἦ πυ-ρὴ) *pyra*, *rogus* ardens, Iliad. Ψ. 164.

47. *Dicitur etiam* λάων, κρατῶν, δάῶν, quæ contracta sunt ex λαάων, κρατάων, δαΐδων· à nominibus λᾶας ᾶ⊙· ὁ lapis, κρὰς ατ⊙· τὸ caput, δαὶς δαΐδ⊙· ἡ fax, à δεύω uro: quamvis non negem λᾶς λαὸς ὁ lapis, δᾶς δαΐς ἡ fax, κρὰς κρατὸς τὸ caput, flecti etiam instar superioris paradigmatis χεὶρ χειρὸς.

48. Sic νό⊙· νῦς, in Genitivo νόυ νὸς, Dativo νόῳ νῷ, *pro quibus* tamen *usitatiora sunt* τῆς νοὸς, τῷ νοΐ· ubi οὖς in Genitivo & Dativo degenerat in familiam nominum quintæ simplicium.

49. Voca-

49. *Vocativus in ες à propriis in ης primæ contractorum*, est περι-σπωμενος · ut Σωσθένης, ὦ Σωσθένες, vide supra numero 23. Cætera in ης retinent accentum nominativi : ut εὐσεβὴς, ὦ εὐσεβές.

50. *Substantiva primæ contractorum in ος nunquam accentum habent in fine* : ut τέλος τὸ finis, τρυφὴ ἡ luxus, σπλὴν ὁ pectus, ῥάκος τὸ panniculus ein lumpe, τεῖχος τὸ murus, σκεῦος τὸ vas. Sic *polysyllaba* ἔλεος ἐλέους τὸ misericordia, ὄνειδος ὀνείδους probrum, πέλαγος πελάγους τὸ profunditas maris, μέγεθος μεγέθους τὸ magnitudo, Eph. 1. 19.

51. *Omnia nomina in ύς sunt ὀξύτονα* · at βασιλεὺς ὁ, vel Attice ἑως rex, θρησκεὺς ὁ religiosus, ἱερεὺς ὁ sacerdos.

52. *Nomina diminutiva in ιον accentum primorum sequuntur* : ut παιδίον τὸ puellulus, (non παίδιον) oritur à Genitivo παιδός. ὠτίον τὸ auricula ab οὖς ὠτὸς (pro ὄτος) auris. ψωμὸς ὁ offa, unde est ψωμίον τὸ offula. Johan. 13. 26. Non dicimus ψώμιον, quia derivatur à ψωμὸς, quòd est ὀξύτονον. Sic στρουθὸς ὁ passer, unde est στρουθίον τὸ passerculus. κηρὸς ὁ cera, κηρίον τὸ favus, cellula cerea, in qua apes mellificant, Lucæ 24. ver. 42. μέριον τὸ particula, à μόρος ὁ portio κέρας ατος τὸ cornu, κεράτιον (non κερατίον) τὸ siliqua, Luc. 15. vers. 16. κτῆμα τος τὸ possessio, κτηνάτιον (non κτηματίον) possessiuncula, à Genitivo κτήματος. ᾠδύλλιον τὸ tenue carmen, ab ᾠδὸς ος τὸ species, item oda. At συμάτιον τὸ, Matth. 7. v. 25. à nomine σῦμα τος, in Genit. συματος : accentum nominitivi sequitur. à βότρυς υος ὁ uva, βοτρύδιον, pro βοτρύιον, εὐφωνίας ἕνεκα, interposito δ litt. uvula, Isa. 18. 5.

53. *Discrepant pauca* : ut χοινίκιον τὸ funiculus, Actor. 27. vers. 27, 32. à χοῖνιξ ικος ὁ funis. βιβλίον τὸ, à βίβλος ὁ liber. χωρίον τὸ, ager (pro χώριον,) Actor 1. v. 18. à nomine χώρος ὁ locus. τυρίον, Galat 4. v. 19. à τύρος τὸ proles. νησίον τὸ parva insula, Actor. 27. 16. à νῆσος ὁ insula. κρέμνον τὸ, caput, κρανίον τὸ calvaria. πεδίον τὸ solum, πεδίον τὸ campus. φορτίον τὸ onus, à φόρτος ὁ. Sed obiter hic moneo, *non omnia nomina in ιον esse diminutiva*. Verbi gratia, δαιμόνιον τὸ non est diminutivum à δαίμων ονος ὁ, ut videri posset, sed est ab adjectivo δαιμόνιος · & subintelligitur πνεῦμα.

54. *Diminutiva in αριον sunt* περισπωμενα · ut παιδάριον puellulus. βιβλάριον libellulus.

55. *Diminutiva in ισκος, λος, ιον sunt penacuta* : ut νεανίσκος ὁ adolescentulus, παιδίσκη ἡ ancillula, ἀνθρωπίσκος ὁ homunculus, ἀστερίσκος ὁ stellula, ab ἀστὴρ ἔρος ὁ stella, ναυτίλος parvus nauta, μικρίον ineptulus.

56. *Ad-*

56. *Adjectiva in* εἰς, εσσα, εν, *sunt in masc. & neut. gen.* παρεξύτονα· ut χαρίεις εσσα εν gratiosus a um, σκιώεις εσσα εν umbrosus a um.

57. *Adjectiva in* ώδης *copiam notant, more Adjectivorum Latinorum in ósus, & sunt* παροξύτονα· ut λιθώδης ες ὁ ἡ lapidosus a, θελωώδης ες ὁ ἡ luctuosus a.

58. *Adjectiva in* ης ες *sunt* βαρύτονα· ut αἰσχρὸς ά ὸν turpis, σκληρὸς ά ὸν durus, πονηρὸς ά ὸν malignus a um. Sic alia adjectiva in ος, ut κακὸς mundus, σοφὸς sapiens, καλὸς malus. At φίλος amicus, πρᾶος mitis, ἥσυχος quietus, ὠφέλιμος utilis, &c. non habent accentum in ultima.

59. *Adjectiva in* αιος *non solent* ὀξύνεσθαι· ut ἀρχαῖος αία αῖον antiquus, βέβαιος αία αῖον stabilis, ὀξυπαθής αία αὲς ον pœnitentinus, βίαιος αία αιον violentus, δίκαιος αία αιον justus a um, βέβαιος αία αιον firmus. Sic σπουδαῖος αία αῖον studiosus a um, ἀναγκαῖος αία αῖον necessarius a um.

60. *Excipiuntur perpauca*: παλαιὸς ά ὸν antiquus a um, κραταιὸς ά ὸν robustus, γεραιὸς ά ὸν senex.

61. *Gentilia omnia ad unum accentum fortiuntur in penultima*: ut Ἀθηναῖος αία αῖον Athenienſis, Ῥωμαῖος αία αῖον Romanenſis, vel Romanus a um.

62. *Sic ſe etiam habent alia in* ος *purum, quæ formant fœmininum in* α· ut νέος α novus, τέλειος εία ειον perfectus a um, αἰώνιος αἰωνία (Heb. 9.12.) αἰώνιον æternus a um, ἀσάλευτος α ον ratus a um, οὐράνιος α ον cœleſtis e. Item ἐπίγειος terreſtris, Ἀχίλλευς Achilleus. Ἀριστοτέλης Ariſtoteles, non Ariſtotelæus: ευ non mutatur in æ, ſed é longum.

63. At ὄγδοος ὸν ὸν octavus a um. & ὁλοσχερὴς, hoc eſt, quæ per omnes caſus patiuntur κρᾶσιν: ut ἁπλοῦς ῆς, ῆν ῆ, οῦν οῦν ſimplex. Item adjectiva à *nominibus metallorum orta*: ut à χρυσὸς aurum eſt χρύσεος, & contractè χρυσοῦς aureus: χρυσᾶ (pro χρύσια) ἔκπωμα aurea carmina. à σίδηρος ου ὁ ferrum, eſt σιδήρεος, contractè σιδηροῦς ferreus: in fœminino gen. σιδήρεα, contractè σιδηρᾶ, Actor. 12. v. 10. Apocal. 2. v. 27. idque Doricè. à χαλκὸς οῦ ὁ æs, eſt χάλκεος, contracte χαλκοῦς æneus. ab ἄργυρος ου ὁ argentum, eſt ἀργύρεος, contractè ἀργυροῦς argenteus. λίνεος ους, ῆν ῆ, εον οῦν lineus a um. Sic πορφύρεος οῦς purpureus, πορφυρέη ῆ, πορφύρεον, contractè πορφυροῦν, Johan. 19. ver. 5. *obiter hic obſervetur quòd differre videantur* χρυσὸς οῦ ὁ, & χρυσίον ου τὸ, quorum illud aurum, hoc aureum indicat numinum. Sic ἄργυρος ου ὁ argentum, & ἀργύριον ου τὸ pecunia.

64. *Nomina ſubſtantiva in* ῶον *locum notare ſolent, & circumflectunt penultimam*: ut Λυκεῖος ου τὸ Lycéum, γυναικεῖον είου τὸ gynæceum, πανδοχεῖον είου τὸ diverſorium publicum, Luc. 10. verſ. 34. πανδοχεῖον, είου τὸ conclave, Marc. 2. ver. 19.

v. 19 μισεῖον οὐ, musæum) non musæum.)

65. Item *Nomina in* ὼν ῶν ΟΣ *locum notant*: ut νυμφὼν ῶν ΟΣ ὁ, sponsi conclave, Marc. 2. 19. ἀμπελὼν ῶν ΟΣ ὁ, vinea. ὀινὼν ῶν ΟΣ ὁ, cella vinatia; ἐλαιὼν ῶν ΟΣ ὁ, olivétum, Actor. 1. 12. κοιτὼν ῶ ΝΟΣ ὁ, cubile. Act. 12. 20. πυλὼν ῶν ΟΣ ὁ, vestibulum.

66. *Adjectiva in* ης 1. *contracta. sunt* ὀξύτονα· ut ἀληθὴς ΕΣ ὁ ἡ, verus a, in neut. gen. τὸ ἀληθὲς, verum. ψεῦδὴς ΕΣ ὁ ἡ, falsus a &c. item composita in ης, ut εὐσεβὴς ΕΣ ὁ ἡ, pius a. κακοήθης ΕΣ ὁ ἡ, cordatus. ἐνδεὴς ΕΣ ὁ ἡ, indigus a. ἀδεὴς, metu vacuus, q.d. ἀνευ δέους. εὐφυὴς ΕΣ ὁ ἡ, bonæ indolis. ἐγκρατὴς ΕΣ ὁ ἡ, continens. συγγενὴς ΕΣ ὁ ἡ, sanguine junctus a. ἀγχιστὴς ΕΣ ὁ ἡ, ignobilis. εὐγενὴς ΕΣ ὁ ἡ, nobilis, generosus.

67. *Excipe composita cum* ἦΘΟΣ ΕΣ ΤΟ, mos: ut ἀνήθης ΕΣ ὁ ἡ, insuetus a. κακοήθης ΕΣ ὁ ἡ, prav is moribus imbutus. Hinc neut. gen. κακοήθες ΕΣ τὸ, prava & inveterata consuetudo. item cum ἀρκέω, αὐτάρκης ΕΣ ὁ ἡ, sufficiens. ποδήρης ΕΣ ὁ ἡ, pedibus præstans. Sic φιλαλήθης ΕΣ ὁ ἡ, amans veritatis, &c.

68. *Composita cum nomine* ἔτος ΕΣ ΤΟ annus, *communiter acuunt ultimam*: *Atticè verò accentus retrahitur in penultimam*: ut ἐνιαύτης ΕΣ ὁ ἡ, novennis, qui vel quæ est novem annorum: Atticè, ἐνναέτης ΕΣ ὁ. fœminin um ἐνναέτις ΙΔΟΣ ἡ, quæ est novem annorum. Sic δέκατης ΕΣ ὁ ἡ, biennis, bimulus a, Matthæi 2. ver. 16. ἀπὸ δίετους, à bimulo. τριέτης triennis, ἑπταέτης septennis, &c.

69. *Adjectiva in* ὺς *sunt* ὀξύτονα, *quorum fœminin um desinit in* εῖα, *neut. in* ὺ: ut ἡδὺς ἡδεῖα ἡδὺ suavis, in Genit. ἡδέΟΣ ἡδείας ἡδέΟΣ. &c. Eundem sortiuntur accentum βαθὺς profundus, βραδὺς tardus, bardus, βαρὺς gravis, γλυκὺς dulcis, εὐρὺς latus, παχὺς crassus, ταχὺς celer, ὠκὺς velox. Sed ab hisce degenerat ἥμισυς dimidius, in fœm. gen. ἡμίσεια, in n.g. ἥμισυ. λιγὺς canorus, λίγεια.

70. *Nullus comparativus & superlativus est* ὀξύτονΟΣ ut βελτίων melior, κρείσσος præstantissimus, ὕψιστος altissimus.

71. *Adjectiva in* ΟΣ, *orta à substantivis, non sunt* ὀξύτονα: ut σωτήρΕΣ ΟΣ ὁ salutaris, Tit. 2. ver. 11. à σωτὴρ servator, αἰώνΙΟΣ ΟΣ ὁ ἡ æternus a, ab αἰὼν ὠνΟΣ ὁ ævum. χρήσιμΟΣ ΟΣ ὁ ἡ utilis, à χρῆσις ΕΩΣ ἡ usus. Sic habent se quoque Adjectiva pleraque in ΟΣ composita, ut ἀδόκιμος, 2 Tim. 3. 26. pleraque dico, quia legimus ἀκαταλυτοῦ ΙΟΥ. ζ. 436. Ὀδυσσ. γ. 388.

72. *Substantiva in* ια *ab adjectivis in* ΟΣ, *habent* α *longum, & proinde sunt penacuta*: ut φιλία ας ἡ amicitia, à φίλΟΣ amicus. σοφία ας ἡ sapientia, à σοφὸς sapiens. κακία ας ἡ malitia, à κακὸς malus. in plurali numero etiam manent penacuta, ut θυσία ας ἡ, θυσίαι ῶν αἱ, non θύσιαι. ἐπαγγελία ας ἡ, ἐπαγγελίαι ῶν

παγγελίαι ὧν αἱ promissiones.

73. *At quæ à substantivis oriuntur non suat penacuta*: ut στρατιὰ ᾶς ἡ militia, à στρατὸς ὁ exercitus. γυμναλιὰ ᾶς ἡ foramen, à βύμα τ῀ῳ τὸ, Matth. 10. ἀνθρακιὰ ᾶς ἡ prunarum congeries, à nomine substantivo ἄνθραξ ακ῀ος ὁ carbo. λαλιὰ ᾶς ἡ loquela, à λάλ῀ος loquaculus. καλιὰ ᾶς ἡ nidus, à κάλλον ου τὸ lignum. πατριὰ ᾶς ἡ familia, à πατὴρ pater. τροχιὰ ᾶς ἡ rotæ vestigium, à τροχὸς ὁ rota. παιδιὰ ᾶς ἡ ludus puerorum, à παῖς puer. *Multa tamen sunt ἀνάλογα*, Euphoniâ id requirente, ut διδασκαλία doctrina, à διδάσκαλ῀ος ὁ magister; doctor. κοπρία ας ἡ sordes, à κόπρος ου ἡ stercus. ἀγγελία ας ἡ res quæ nuntiatur, ab ἄγγελ῀ος ὁ nuntius. λειτουργία ας ἡ ministerium publicum, à λειτουργὸς ὁ pubcus minister.

74. *Eodem modo se habent substantiva in ότης, orta ab adjectivis in* ῀ος ut αἰσχρότης ητ῀ος ἡ turpitudo, ab αἰσχρὸς ὰ ὸν turpis. At ἀδρότης ητ῀ος ἡ, plenitudo. θλῖψις ψε῀ως ἡ pugna, à θλίβ῀ω hostilis, quod a θλῖβω uro.

Item desinentia in ύτης· ut πραΰτης ύτη῀ος ἡ mansuetudo, 1 Pet. 3. ver. 15. ὀξύτης ητ῀ος ἡ acumen. At βραδυτὴς ῆ῀ος ἡ tarditas, a βραδὺς tardus. 2 Pet. 3. ver. 9. ταχυτὴς ῆτ῀ος ἡ celeritas, à ταχὺς.

75. *Substantiva fœminina orta, masculinorum suorum accentum imitantur*: cæteris tamen paribus, ut λέων leo, λέαινα. Hìc manet accentus in ε ψιλῷ. Sic δώτωρ dator, δώτειρα. τέκτων faber, τέκταινα. γείτων vicinus, γείτωνα. Sic. πολίτης ου ὁ civis mas, πολῖτις ιδ῀ος ἡ civis fœmina. οἰκέτης ου ὁ famulus domesticus, οἰκέτις ιδ῀ος ἡ famula. δῆλ῀ος ου ὁ servus, δῆλη ης ἡ serva. προστάτης ου ὁ patronus, προστάτις ιδ῀ος ἡ patrona. ἑταῖρ῀ος ου ἡ socius, ἑταίρ ας ἡ socia. At Judic. 15. ver. 2. συνέταιρ῀ος ου ὁ sodalis meus, & Judic. 12. v. 37. συνεταιρὶς ιδ῀ος ἡ sodalis fœmina.

76. *Cæteris paribus*, hoc est, ita tamen ut cæterarum quoque regularum habeatur ratio. V. g. δεσπότης ου ὁ herus, δέσποινα ας ἡ hera. ἀρτοπώλης ου ὁ panum venditor, ἀρτοπῶλις εως ἡ panum venditrix. non ἀρτοπώλις. θνητὸς ὴ ὸν mortalis. θνητότης ητ῀ος ἡ mortalitas. ἀνδροκοίτης ου ὁ maritus, γυναικοίτης ιδ῀ος ἡ uxor.

77. *Substantiva in* ον *tertiæ simplicium non sunt ὀξύτονα*. ut δένδρον ου τὸ arbor. ξύλον ου τὸ lignum. δεῖπν῀ον ου τὸ cœna. Excipe ὠθ῀ον ου τὸ ovum, ut distinguatur ab ὦθον ου ὁ superior pars domus.

78. *Substantiva in* εια, *ab adjectivis in* ης, *habent α breve, & proinde sunt περισπαστὰ ὀξύτονα*· ut ἀλήθεια ας ἡ veritas, ab ἀληθὴς ἐ῀ος ὁ ἡ verus. *Nomina urbium in* εια eandem imitantur flexionem & accentum, ut Καισάρεια ας ἡ Cæsaréa. Ἀντόχεια ας ἡ Antiochía. Φιλαδέλφεια ας ἡ Philadelphía. Σαμάρεια ας ἡ *Samaria*. Alii vitiosè Latinè pronuntiant *Samária*, &c.

Sic

Sic βασίλεια ας ἡ regina, à βασιλεύς.

79. *Substantiva in εία orta à verbis in εύω, habent α longum, ideóque sunt παροξύτονα*: ut βασιλεία ας ἡ regnum, à βασιλεύω regno, vel sum rex. in plural. nominat. βασιλεῖαι ῶν αἱ regna. δουλεία ας ἡ servitus, à δουλεύω servio. προφητεία ας ἡ prophetia, à προφητεύω propheto. in plurali numero προφητεῖαι ῶν αἱ prophetiæ, Herodot. θεῖαι προῤῥήσεις.

80. *Substantiva in οια orta ab Adjectivis in ος habent α breve*: ut ab εὔνους benevolus, est εὔνοια ας ἡ benevolentia.

81. *Substantiva in ωσύνη sunt penacuta*: ut δικαιοσύνη ης ἡ justitia, σωφροσύνη temperantia, ἀσχημοσύνη ης ἡ gestuum turpitudo, à σχῆμα τος τὸ gestus, Roman. 1. 27.

82. *Dipthongi ευ & υ finales in Nominibus & Adverbiis circumflectuntur*: ut ὁ βασιλεῦ ô rex, πανταχῆ ubique. At ἰδὲ ecce, ad differentiam aoristi. 2. med. imperat. ἰδοῦ.

83. *Substantiva in μα & μων orta à prima persona præteriti passivi nunquam sunt ὀξύτονα*: ut κρίμα τος τὸ res judicata, à κέκριμαι. ῥῆμα τος τὸ verbum, ab ἔῤῥημαι, Atticè εἴρημαι, abjecto augmento, & mutato αι in α. λεῖμμα τος τὸ reliquiæ, Roman. 11. ver. 5. à primo præterito pass. λέλειμμαι relictus fui, verbi λείπω linquo, abjecto λε, & mutato αι in α. γνώμων ονος ὁ gnomon, stylus horas indicans, ab ἔγνωσμαι, ubi σῖγμα abjicitur ἐυφωνίας ἕνεκα.

84. *At verbalia in μος à prima persona præteriti passivi sunt omnia ὀξύτονα*: ut ψαλμὸς ὁ psalmus, ab ἔψαλμαι, verbi ψάλλω. ἐπισιτισμὸς ὁ cibaria, Luc. 9. 12. ὑπογραμμὸς ὁ exemplū. Quædam, εὐφωνίας ἕνεκα, & interponūt ut κλαυθμὸς ὁ fletus, pro κλαυμὸς, à κλαίω, in futuro κλαύσω. Sic βαθμὸς ὁ gradus κινητμὸς ὁ motus.

85. *Sic quoque nomina verbalia in μη se habent*: ut γραμμὴ ἧς ἡ linea, στιγμὴ ἧς ἡ punctum. At γνώμη ης ἡ sententia, decretum.

86. *Substantiva in ις & τα orta à secunda persona præteriti passivi, nunquam sunt ὀξύτονα*: ut κρίσις εως ἡ actus judicandi, κλισία ας ἡ discubitus, Lucæ 9. ver. 14. θυσία ας ἡ sacrificium, γνῶσις εως ἡ notitia, ἀγνωσία ας ἡ ignorantia, δοκιμασία ας ἡ probatio.

87. *Nomina verbalia in τος, orta à tertio singulari præteriti passivi, passivè capiuntur, & semper sunt ὀξύτονα*: ut ὁρατὸς visibilis, ab ἑώρακται· κοινὸς factus, à πεποίηται· διδακτὸς doctus, Johan. 6. ver. 45. à δεδίδακται· εὐλογητὸς benedictus, ab εὐλόγηται, vel Atticè εὐλόγημαι. Excipe [1]) *composita pleraque*: ut ἀπόβλητος rejectaneus, 1 Tim. 4. ver. 4. ἀπόδεκτος acceptus, 1 Tim. 2. 3. ἐυπρόσδεκτος idem, Roman. 15. 31. παράκλητος ὁ advocatus.) *Nomina propria virorum*, idque differentiæ causâ: verbi

rbi gratiâ, τιτὸς *honoratus*; at um tribuitur viro, ſcribitur ίτος, Galat. 2. 3. Sic ἐραστὸς *dilectus*; at quum viro tribuitur centrus retrahitur, Ἔρως, om. 16. 23.

88. Item *omnia Adjectiva in* ος *hinc orta, activè capiuntur, ſunt* ὀξύτονα: ut πειπτικὸς ctivus, à πειπτὸς· διδακτικὸς otus ad docendum, à διδακλὸς. *unc accentum imitantur etiam lia in* ικος· ut μυσικὸς canendi eritu,, γεαμματικὸς ſcribendi narus. μνημονικὸς memor, λειτυργικὸς miniſtratorius, Heb. 1. er. 14.

89. *Verbalia in* της *ſunt* ὀξύτονα· ut αὐλητὴς ὁ tibicen, κριτὴς ὁ judex, μαθητὴς ὁ iſcipulus, μιμητὴς ὁ imitator.

Verbalia in της à verbis in μι unt penacuta. ut δότης ὁ poſtor, νομοθέτης ὁ legiſlator, προφήτης ὁ propheta, γνώστης ὁ cognitor, tanquam à γνῶμι ἀναγνώστης ὁ lector, καρδιογνώστης ὁ ordium ſcrutator.

Dipthongus in φάϊστης retinet ccentum in penultima.

90. *Verbalia in* της *ad unum* (h.e. nullo excepto) *ſunt* ὀξύτονα· ut χαρακτὴρ ῆρος ὁ character, Heb. 1. 3. σατὴρ ῆρος ὁ ſtater, (genus numiſmatis) Matth. 17. 1. 27.

91. *Verbalia in* τωρ *ſunt penacuta*: ut κλήτωρ ορος ὁ poſſeſſor, ήτωρ ορος ὁ rhetor.

92. *Verbalia in* τήριον & δον *nunquam habent accentum in ultima*; ut θυσιαστήριον τὸ altare, μυστήριον τὸ myſterium, οἰκητήριον τὸ habitaculum, 2 Corinth 2. 5. ἀκροατήριον τὸ auditorium, ποτήριον τὸ poculum, 1 Corinth. 10. ver. 16. κάτοπτρον τὸ ſpeculum, κειλήριον τὸ tribúnal, δίδακτρον τὸ merces quæ datur docenti, λύτρον τὸ pecunia quam damus pro redimendo captivo tempore belli. Sic ἀντίλυτρον τὸ idem, σῶτρον τὸ quod damus ei qui nos ſervavit, κόμιστρον τὸ quod damus ei qui noſtra bajulavit, ἀμφίβλαστρον τὸ verriculum, rete quod urrinque jacitur. At λυτρὼν τὸ *lavacrum*, differentiæ cauſâ: λῦτρον τὸ enim ſignificat aquam ſordidam quâ quis ſe lavit. Aliquando σῖγμα additur, ut in ἀμφίβλησρον· aliquando tollitur, ut in verbali γνώμη ab ἔγνωσμαι de quo ſupra numero 83. quarum ſubtilitatum Grammaticarum optimus magiſter eſt uſus, prout poëta ſcripſit,

Solus & artifices qui facit, uſus erit.

93. *Subſtantiva verbalia in* ος *à præterito medio orta, accentum non habent in fine*: ut, λόγος ὁ ſermo, à λέλοχα· δόμος ὁ domus genere maſculino, à δέδμα· τόμος ὁ ſectio, à τέτομα ſecui, verbi τέμνω seco: ἄγγελος ὁ angelus, à præterito medio ἤγγελα. At σκοπὸς ὁ meta ad quam collimamus, ab ἔσκοπα, verbi σκέπτομαι diſpicio. *Ravà ſunt* 1. *contractorum*: ut ψύχος τὸ frigus ab ἔψυχα, verbi ψύχω refrigero.

34. *Exci-*

94. *Excipiuntur quæ differunt*, ut τρέχω ὁ cursus. δρόμος ὁ cursus. Jacob. 3. vers. 6. à τετρόχα, pro quo usitatum est δρόμια: unde etiam δρόμος ὁ cursus. προδρόμος ὁ ὁ antecambulo, præcursor. τρέφω ὁ qui alitur. τροφὸς ἡ ὁ altor, nutrix. τόμος ὁ ὁ sectio, pars; ac πτώς ἡ ὸν penetrans, Hebr. 4. v. 12. *Nota, Accentus est in fine eorum verbalium quæ active capiuntur.*

95. *Adjectiva contra sunt* ὀξύτονα· ut λοιπὸς ἡ ὸν reliquus, à præt. med. λέλοιπα.

95. *Verbalia in η & α, à præterito medio orta, sunt* ὀξύτονα· ut τομὴ ῆς ἡ sectio. σολὴ ῆς ἡ vestis. ῥιπὴ ῆς ἡ jactus: à ῥίπτω præt. med. ἔῤῥιπα. τευχὴ ῆς ἡ deliciæ, à præt. med. τέτευφα, verbi θρύπτω frango. ᾠδὴ (pro ἀοιδὴ) ῆς ἡ cantus, à præter. med. ᾄοιδα, quod est ab ἀείδω. σπονδὴ ῆς ἡ fedus, ab ἔσπονδα, verbi σπένδω libo. σποδὰ ᾶς ἡ satio, à præter. med. ἔσπορα sevi. διαφορὰ ᾶς ἡ differentia, & διαφόρα, (tanquam à præt. med. διαπόρα, quod non est usitatum.) φθορὰ ᾶς ἡ corruptio, 1 Corinth. 15. v. 42. à pret. med. ἔφθορα, verbi φθείρω. At βλάβη ης ἡ damnum, à βλάπτω. φάτνη ης ἡ præsepe, à κατέδω edo.

97. *Idem sæpe observatur in verbalibus ortis ab aliis temporibus, ut à præterito activo, &c.* ut διδαχὴ ῆς ἡ doctrina, a διδιδαχα docui, verbi διδάσκω. ταραχὴ ῆς ἡ perturbatio, a ταρέταρα. ἁφὴ ῆς ἡ nexus, ab ἧφαι, verbi ἅπτω apto, necto. At σκέφη ης ἡ scapha, differentiæ causâ. Nam σκαφὴ ῆς ἡ effusio. Sic δόξα ης ἡ opinio, gloria, est ab aorist. 1. ἔδοξα putavi, verbi δοκέω. θήκη ης ἡ, ab aorist. 1. act. ἔθηκα. χώνη ἡ χόω, pro quo usitatum χείνομαι. νέμος ος τὸ nemus, à νέμω.

98. *Præterita & aorista tempora dissyllaba priori longâ, servant accentum eandem in compositis*: ut εἶπον dixi, προεῖπον prædixi. ἧκα misi, συνῆκα intellexi. ἧρα nexui, καθῆρα attigi. ἵγμαι (ab ἱκνέμαι pervenio) ἐφῖγμαι. Sic in præs. infinit. κεῖσθαι jacere, ὀπτεῖσθαι incumbere. θεῖναι ponere, προσθεῖναι apponere. προέχω comprehendo, aorist. 2. προέσχον. ἐπάγω in aorist. primo act. ἔπηξα, etiam discriminis causâ, ne confundatur cum ἔπηξα, à verbo πήγνυμι. At οἶδα novi, συνοίδα conscius sum.

99. *Neutra participia sedem retinent accentûs masculini*: ut ἀγιάζον (non ἁγίαζον juxta Num. 23.) ab ἁγιάζω, Matth. 19. 23. πῦρ καταναλίσκον, ignis consumens, Hebr. 12. ver. 29. ὡς κύμβαλον ἀλαλάζον, ut cymbalum tinniens, 1 Corinth. 13. 1. τὸ ἐμβάλλον μέρος, Luc. 15. 12. partem mihi competentem, Actor. 26. 7. λατρεῦον, a masculino λατρεύων, ibid. ver. 13. φῶς οὐρανόθεν λάμψαν, Apoc. 11. ver. 7. ἀναβαῖνον, Luc. 11. v. 24. τὸ ἐυείσκον. Sic τὸ γηρασκον senescens. Heb. 8. 13. τὸ καθῆκον quod convenit, Actor. 22. ver. 22. ἄρτειν διανοίγον μήτραν,

μήτραν, mas aperiens matricem, Luc. 2. 13.

100. *Omnis imperativus accentum habet in antepenultima, si tam habeat; secus in penultima:* ut, 1 Timoth. 6. ver. 11. φεῦγε fuge, 1 Timoth. 4. 16. ἔπεχε σεαυτῷ intentus esto tibi, ἐπιμένετε ἐν τοῖς permane in iis, Johan. 8. ver. 11. μηκέτι ἁμάρτανε, ne pecca ampliùs, Luc. 6. ver. 30. μὴ ἀπαίτει (pro ἀπαίτει) repetito. *Excipiuntur quinque activa,* εἰπὲ dic (ad differentiam εἶπε dixit.) λαβὲ cape, nè videatur λάβε pro ἔλαβε. εὑρὲ inveni, nè accipiatur pro εὕρε invenit. ἴδὲ vide, ad differentiam ἴδε vidit, pro ἴδε· (quamvis in novo Testamento semper legamus ἴδε ecce, Roman. 2. ver. 17. &c. tanquam adverbium) ἐλθὲ veni. item *omnia media* 2. *med. imperat.* γνῶθι ἔσθι esto.

101. *Participia præteriti activi sint* ὀξύτονα, ut ἡμαρτηκὼς ὁ, qui peccavit, Genes. 44. ver. 32. in fœmin. gen. ἡμαρτηκυῖα ἡμῶν, in neut. gen. ἡμαρτηκὸς ἕν.

102. *Participia præteriti passivi sunt penacuta,* ut κεκορεσμένος saturatus. βεβλημένος pro jectus.

103. Item verbalia dèsinentia in τέος, ut βλητέος conjiciendus, Marc. 2. vers. 22. φευκτέον fugiendum. vide supra n. 23.

104. Sed ut multa paucis complectar, *quisquis cupit in accentuum doctrina expeditus esse & certus, declinationes & conjugationes exactè discat.* Est enim perpetua & constans sua singularum vocum ἀναλογία.

105. *Adverbia accentum primorum sequuntur* : ut θεόθεν divinitus, à θεὸς. οὐρανόθεν cœlitus, ab οὐρανός. ἀγροῦθεν rure, ab ἀγρός. ἐγγύθεν cominus, ab ἐγγύς. οἴκοθεν domo (non οἰκόθεν) ab οἶκος. ἀλλοθεν aliunde, ab ἄλλος. παιδόθεν à pueritia, à παιδίον puerulus, Marc. 9. v. 21. θύραζε foras, à θύρα ἡ janua Sic Ἀθῆναι ὦν αἱ Athenæ, unde est Ἀθηνῶθεν ex Athenis, Ἀθηναῖος Athenis, Ἀθηναζε Athenas.

106. *Legimus tamen* πυτόθεν è mari, à πόντος: πεδόθεν è terra, à πέδον ὃ τὸ solum, terra. κυκλόθεν undique, Apocal. 4. v. 3. Sed Bidrus (vide Thesaurum Stephani) scribit κύκλοθεν. Et veri fit simile, culpa eorum qui à manu fuerunt, menda ejusmodi irrepsisse, ut jam putemus legendum ποντόθεν pro πόντοθεν, & κυκλόθεν pro κύκλοθεν, πυτόθεν *undique* tanquam à gen. pl. πάντων.

107. *Adverbia in ως formantur à genitivo plurali, mutato* ν *in* σιγμα· ut σοφῶν sapienter, à σοφὸς, genitivo plurali σοφῶν. ῥητῶς discrete, à ῥητῶν. ἐπιεικῶς perite, ab ἐπιεικῶν. φειδομένως parcè, à φειδομένων, verbi φείδομαι parco. Sic ὑγιὴς ὑγιοῦς ὑγιῶν, in genitivo plurali ὑγιῶν ὦν, unde est ὑγιῶς essentialiter. κεφαλαιώδης ὑγιὴς ὁ ἡ summarius, genitivo plurali κεφαλαιωδῶν ὦν, unde est κεφαλαιωδῶς sum-

matim. Ab hac itaque regula deflectunt, qui ſcribunt αὐτάρκως pro αὐταρκῶς. φιλαλήθως pro φιλαληθῶς.

108. *Adverbia in* ἰῶτα *deſinentia* ſunt ὀξύτονα: ut παυσεσθαι cum toto exercitu παυοικὶ cum tota domo. ἀδεεὶ ſine Deo. συπολεξεὶ iiſdem verbis. αὐθωρεὶ eâdem horâ. παμπληθεὶ univerſâ turbâ, Luc. 23. v. 18. Sic Ἑβαϊσὶ Hebraicè, Ἑλλωϊσὶ Græcè, Ἰωμαϊσὶ Latinè, Johan. 19. 20. At ab αὐτὶ eſt ἔναντι, Luc. 1. 8. & ἀπέναντι Act. 3. 16. *coram.* Nomen tamen hinc ortum ἐναντίος *contrarius* retinet accentum ſui thematis.

109. *Adverbia quantitatis in* άκις *ſunt penacuta:* ut δισσάκις bis, τετρακις quater, πεντάκις quinquies, ἑξάκις ſexies, ἑπτάκις ſepties, ὀλιγάκις rarò, πολλάκις, etiam poſt Æolicam apocopen πόσ πολλάκι ſæpe, ὁπόσακις *quoties*, ὁπόσοισον, ποσάκις quoties? ἐρωτηματικόν.

110. *Adverbia in* δὸν *ſunt* ὀξύτονα. ut ὁμοθυμαδὸν unanimiter, ῥοιζηδὸν cum ſtridore, ἀγελαδὸν gregatim, κυνηδὸν more canino.

111. *Adverbia in* δὸν *deſinentia ſunt* παροξύτονα: ut διαῤῥήδὸν diſſert. συλλήβδὸν comprehenſim, ἄχρὶδὸν penitus, ab ἀίρω tollo.

112. *Præpoſitiones biſſyllabæ accentum in fine habent:* ut ἀπὸ, à, ab: παρὰ apud præter: ἐπὶ poëticè pro ἐν. ἔνι verò pro ἔνεστι. μέτα pro μέτεστι. πάρα pro πάρεστι adeſt.

113. *Præpoſitiones immediatè poſtpoſitæ caſui quem regunt, accentum retrahunt in primam:* ut εἰρήνης πίει de pace, pro περὶ εἰρήνης. ἀνὰ tamen & διὰ differentiæ cauſâ retinent, nè δία videri poſſit eſſe accuſativus à Ζεύς, & ἄνα vocativus ab ἄναξ rex. Dico *immediatè*, verbi gratiâ, Actor. 13. ver. 23. τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος, ex hujus ſemine Deus: ubi ἀπὸ accentum retinet in fine, quia caſus genitivus non præcedit immediatè.

114. Ὑφὲν *inſtar* makkaph *Hebraici præcedentem dictionem naturâ ἔνκλιτον accentu deſtituit:* ut ἐκ παρθένου *virgo.* Epitheton beatæ Virginis Mariæ: Scilicet per ὑρὲν, q. d. ὑφ' ἓν *ſub unum*, duæ voces coaleſcunt in unam, & proinde quoque tanquam una vox, uno duntaxat accentu proferuntur.

115. *Syntaxi* ſeu compoſitione) *quandoque fit ut plures dictiones coaleſcant veluti in unam*, unde quarundam nativo abjecto accentu, unus tantùm manet in præcipua dictione: ut τετίσι hoc eſt, τοπαταχρὰς in principio, τοπλεύταῖον poſtremò, τοκαθημέραν quotidie, τοφωῖ mane. Quamvis etiam ſcribatur τὸ φωῖ, τὸ καθημέραν, & pro καθημέραν καθ' ἡμέραν, &c. Sic pro πῖσδε ſcribitur πιόσδε, abjecto circumflexo, pro τοίασδε ποιάσδε, 2 Pet. 1. ver. 17. διὸ pro δι' ὃ quapropter. Idque fit τῆς παχυγραφίας ἕνεκα.

116. Ad

116. Ad extremum quum *dictiones encliticæ*, ut vocant, negotium faceſſant tironibus, iſtæ quoque enodandæ ſunt tricæ, ut primâ fronte, tam de vera accentuum ſede, quàm de mendoſis accentibus ferre poſſimus judicium.

117. *Dictiones verò encliticæ ſunt* ſequentes.

Ex articulo, τοῦ poëticè τιοῦ pro indefinito τινὸς alicujus, τῳ pro τινὶ alicui.

Ex nomine, τὶς τί aliquis, per omnes caſus, vide ſupra numero 47.

Ex *pronomine*, μοῦ, μεῦ mei, μοὶ mihi, μὲ me. At ἐγὼ, ἐμοῦ, ἐμὲ encliticis non ſunt accenſenda. Sic σοῦ (τιοῦ σιοῦ) tui, σοὶ tibi, Doricè τοί. σὲ, Doricè τέ. At σὺ τὺ, ſicut & τέο, non patiuntur ἔγκλισιν. Sic οὗ (ἕυ ἑο) ſui, οἱ ſibi, ἕ ſe, σφὲ σφωὲ σφὼ tertiæ perſonæ. Nam σφὼ ſecundæ perſonæ non eſt encliticum. in plurali numero σφίσι & σφὶν, ſeu σφὶ pro σφίσι, ut & σφᾶς pro σφέας, & ϕὲ pro σφέ. His adde poëtica pronomina, μὶν & νὶν pro ἐ vel ἐμὲ, σὲ.

118. *Ex verbis ſunt encliticæ*, εἰμὶ ſum ἐσσὶ es, ἐστὶ, ἐσμὲν ſumus, ἐστὲ eſtis, εἰσὶ ſunt. Sic φημὶ inquam, φησὶ ait, φαμὲν dicimus, φατὲ dicitis, φασὶ (Doricè φαντὶ) aiunt, inquiunt. ubi ſecundæ ſingulares εἶς vel εἶ es, & φῄς ais, per ῄς acutum (ut differat à ſecundo ſingulari aoriſti ſecundi activi φῆς pro εἶπας dixiſti) non patiuntur ἔγκλισιν.

119. *Ex Adverbio*, πῶς quodammodo, πῶ adhuc, dum, σοῖ alicui, πῆ uſpiam, circiter, & alia id genus, quando non ſunt interrogativa, ſed indefinita. Item ποθὲν, ποθὲ alicunde, aliquando, Ariſtotelis 3. politic. cap. 11. ποθὶ alicubi, ποτὲ aliquando.

120. Ex *conjunctionibus* multæ ſunt encliticæ, & quandoque μόρια συμπληρωματικὰ, hoc eſt, particulæ expletivæ: ut τὲ & γὲ *quidem*, πὲρ *quamvis*, poſtpoſitum participio, κὲ κὲν dictiunculæ potentiales: in proſa reſpondent τῷ ἄν. ῥᾳ *facilè*, νὺ *nunc*, θὴν *quidem*, ſunt ſæpe expletivæ particulæ. Huc pertinet δὲ Accuſativo poſtpoſitum, ut valet *ad*, & eſt dictio enclitica.

REGULÆ.

121 1) *Dictio enclitica rejicit accentum in ultimam præcedentis vocabuli properoxytoni*, quem tamen adventitium accentum molliuſculè eſſe enuntiandum εὐφωνία ſuader. Marc. 11. ver. 30. ἀποκρίθητέ μοι reſpondete mihi. Roman. 2. v. 19. πέποιθάς τε fidiſque. Roman. 3. ver. 3. ἠπίστησάν τινες, increduli fuerunt quidam. σοῦ *tui* non reponit proprium ſeu nativum accentum, (vide ſupra numero 17.) ſed acutum: idem fit in μοῦ mei, οἷ ſui. Cauſa eſt ἡ εὐφωνία: ultima enim ſyllaba, in quam hæc dictio enclitica rejicit talem accentum, prorſus averſatur circumflexum: ubicunq; enim circumflexus

cumflexus eſt, κρᾶσιν notare ſolet, aut ſaltem quantitatem, longam, aut quorum neutrum hîc locum habet, & præterea moram requirit, Johan. 17. ver. 11. ἐν τῷ ὀνόματί σου, in nomine tuo Col. 4. v. 18. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν memores eſtote vinculorum meorum, Luc. 4. v. 7. ἐνώπιόν μου, coram me.

122. [2]) *Dictyo enclitica monoſyllaba amittit accentum præcedente vocabulo paroxytono: diſſyllaba contrà retinet:* ut Johan. 4. verſ. 16. φώνησον τὸν ἄνδρα σου, voca maritum tuum. Johan. 7. ver. 27. πόθεν ἐστίν unde ſit. Iohan. 15. ver. 14. φίλοι μού ἐστε amici mei eſtis. Hîc μου amittit accentum; ἐστὲ verò retinet in fine. Iohan. 14. ver. 19. ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, mundus me non ampliùs conſpiciet. Iohan. 22. ver. 18. ἄλλος ζώσει σε, alius cinget te. Iohan. 22. 22. σὺ ἀκολούθει μοι, tu ſequere me. Lucæ 22. ver. 35. ὄντος μου μετ' ὑμῶν, quem eſſem vobiſcum. Actor. 5. ver. 2. μέρός τι, partem quandam. Actor. 16. 16. παιδίσκην τινὰ, puellam quandam. Roman. 7. 9. ἐγὼ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὲ, ego vivus eram ſine lege quondam. Rom. 8. v. 16. ὅτι ἐσμὲν τέκνα, quòd ſimus filii Dei. Roman. 14. v. 8. εἴτε Κυρίῳ ἐσμέν, Domini ſumus. Heb. 12. ver. 8. ἄρα νόθοι ἐστὲ, nempe ſpurii eſtis. Iacob. 3. ver. 5. ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, lingua parvum membrum eſt. 2 Pet. 1. v. 13. ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, quamdiu ſum in hoc tabernaculo. 1 Corinth. 3. verſ. 20. ὅτι εἰσὶ μάταιοι, quòd vani ſint. *Quidam hîc τις tie excipiunt*: ut Iohan. 2. ver. 25. ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ, ut aliquis teſtaretur. Confer Græcos interpretes veteris Teſtamenti, Exod. 22. verſ. 5. 16. Deut. 22. ver. 13. 1 Sam. 10. verſ. 12. Prov. 6. ver. 27. &c.

123. [3]) *Præcedente vocabulo oxytono dictio enclitica quæcunque accentum prorſus amittit*: ut Luc. 5. ver. 21. τίς ἐστιν οὗτος; Quis eſt iſte? Luc. 10. ver. 13. οὐαί σοι, væ tibi. Iohan. 19, v. 21. βασιλεύς εἰμι, rex ſum. Iohan. 20. 23. ἄν τινων ἀφῆτε, ſi quorum remiſeritis. Actor. 10. ver. 4. τί ἐστι Κύριε; Actor. 25. ver. 19. ζητήματα δέ τινα, quæſtiones verò quaſdam. 1 Corinth. 3. 9. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοὶ, Dei enim ſumus adminiſtri. Roman. 1. ver. 13. ἵνα καρπόν τινα σχῶ, ut fructum aliquem conſequar. Roman. 4. ver. 16. ὅς ἐστι Πατὴρ πάντων, qui eſt Pater omnium. Luc. 13. 10 καί εἰσι, & ſunt. ἐστὶ quidem poſt καὶ (vide infra) habet accentum in prima, ſed εἰσὶ, &c. alia eſt ratio.

124. *Præcedente dictione* ἀπόστροφῳ (ſupra numero 16) *dictio enclitica in eam accentum ſuum reponit*: ut Iacob. 1. ver. 26. εἴ τις δοκεῖ, ſi quis videtur. *Alia tamen eſt ratio adverbii negativi* οὐ, οὐκ *poſt quod* εἰμὶ, ἐσμὲν, ἐστὲ, εἰσὶ *accentum retinent*: ut Luc. 18. ver. 11. οὐκ εἰμὶ, non ſum. Roman. 6. ver. 15. οὐκ ἐσμὲν. Iohan. 15. v. 19. οὐκ ἐστέ. Scribitur etiam τυτίστι

τατέστι tanquam vox unica. Sic poſt οἱ, 2 Corinth. 13. 5. οἱ ἐστὲ, ſi eſtis.

125. 4) *Præcedente vocabulo properiſpómeno, dictio enclitica accentum ſuum reponit in ejus ultimam:* Matth. 27. 24. ἀθῷός ἀμι, innocens ſum. Roman. 8. 14. ὅσοι εἰσὶ υἱοὶ Θεοῦ, hi ſunt filii Dei. 1 Corinth. 12. 5. ἓν σῶμά ἐσμεν, unum corpus ſumus. Luc. 1. 47. τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου, Deo ſervatori meo. Luc. 1. 38. κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ſecundum verbum tuū. Luc. 5. 24. πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου, abi domum tuam. 1 Cor. 12. 22. ἀναγκαῖά ἐστι, neceſſaria ſunt.

126. 5) *Præcedente verò vocabulo periſpómeno, dictio enclitica quæcunque penitus ſuū amittit accentum*: ut Johan. 19. 11. εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον, niſi tibi datum eſſet. Johan. 21. 15. ἀγαπᾷς με; an diligis me? Actor. 14. 15. ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν, Act. 22. 3. ὑμεῖς ἐστε, vos eſtis. Roman. 1. 8. εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, gratias ago Deo meo.

De Synencliticis.

127. 6) *Quum complures dictiones enclíticæ concurrunt, ex ſequente in præcedentē transfertur accentus, ultimâ manente nudâ, ſeu ſine accentu*: ut Luc. 9. verſ. 38. ἐπιβλέψαι μοι. Lucæ 10. verſ. 29. τίς ἐστί μου πλησίον; Quis eſt meus proximus? Luc. 19. verſ. 8. εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ſi quid cuipiam per calumniam eripui. Roman. 3. v. 7. καθώς φασί τινες, prout quidam aiunt. Ronan. 13. v. 4. Θεοῦ διάκονός ἐστι σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Galat. 1 ver. 7. οἱ μή τινές εἰσιν. Actor. 18. ver. 10. διότι λαός ἐστί μοι πολύς. At Tit. 1. 6. εἴ τις ἐστί, quaſi εἴτις ſit vox compoſita, & contrà ἔστιν quaſi non ſit vox compoſita.

128. *Excipe* μοῦ, σοῦ, οἷ, μοὶ, &c. Johan 8. 31. μαθηταί μου ἐστέ. Roman. 1. 9. μάρτυς γάρ μοί ἐστιν ὁ Θεός. Matth. 3. 11. ἰσχυρότερός μου ἐστίν, fortior me eſt. Philip. 1. v. 8. μάρτυς γάρ μου ἐστί. Joh. 15. 4. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, vos amici mei eſtis. Actor. 9 v. 15. σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν ἔτι. Matth. 18. 8. καλόν σοί ἐστιν. Johan. 19. ver. 11. διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοί. Item. *quoties intervenit diſtinctio quantulacunque, licet non ſemper ſit expreſſa*: ut Actor. 9. 6. λαλήσει σοί τί σε δεῖ ποιεῖν, Hic poſt σοι eſt tacita quædam diſtinctiuncula, ob quam σοι ex regula non habet accentum. Sic Act. 10. 6. λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

129. *Diſtinctiones incliticæ in præpoſitiones præcedentes varò accentum ſuum rejiciunt, idque propter εὐφωνίαν*: Luc. 4. 10. Actor. 21. 21. πρὸς σέ, de te. Johan. 17. verſ. 5. παρὰ σοί, apud. te. Matth. 18. v. 15. εἰς σέ. Johan. 13. v. 37. κατ' ἐμοῦ σοῦ, pro te. Actor. 28. v. 22. περὶ σοῦ, à te. Luc. 11. v. 35. & 19. 44. Johan. 17. 21. ἐν σοί, in te. Actor. 18. 10. Johan. 3. v. 26. μετὰ σοῦ, tecum. Actor. 26. v. 3. διὰ σέ, per te. Matth. 5. ver. 42. ἀπὸ σοῦ, à te. Actor. 23. 30. ἐπὶ σοῦ, coram

ſam te. *Interdum regulam ſequitur*, Johan. 21. ver. 3. σὺν σοὶ tecum. Johan. 17. ver. 11. Luc. 7. verſ. 20. & 18. verſ. 16. πρὸς σὲ ad te. Johan. 6. verſ. 65. Actor. 22. ver. 10. πρός με ad me. Luc. 18. verſ. 9. πρός τινας ad quoſdam. Actor. 9. verſ. 43. παρά τινι apud quendam. *Quandoque utroque modo ſe habent*: ut Actor. 13. v. 11. & 19. 22. ἐπί σε idque in fine periodi. *At contra*, Deut. 28. 2. ἐπὶ σὲ contra te. Sic Joh. 21. 23. τί πρὸς σέ ; quid tua refert? Alii τί πρός σε ;

130. 7) *Dictiones encliticæ retinent accentum ſuum ob quinque cauſas, nempe ob εὐφωνίαν, ἔμφασιν, διαφορὰν, παρένθεσιν, & διαζολὴν, hoc eſt, diſtinctionem.*

Εὐφωνίας ἕνεκα, Actor. 15. verſ. 8. ὅτι οὐδὲν Καίσαρα τί ἥμαρτον, neque in Cæſarem quicquam peccavi. Hìc τί retinet accentum, quem ſi rejiceret ex regula in ultimam præcedentis dictionis, tam κακόφωνον, quàm obſcurum foret. Vide editionem novi Teſtamenti ab Henrico Stephano emendatiſſimè editam 1576. Sic ἕνεκα μοῦ dicimus. Ad Roman. 8. 36. ἕνεκα σου (pro ἕνεκα σοῦ) θανατούμεθα, tuâ cauſâ occidimur.

Ἐμφάσεως ἕνεκα, Roman. 11. verſ. 18. ἀλλ' οὐ σὲ ῥίζα σέ. Hìc σὲ retinet accentum ob emphaſin, 1 Timoth. 4. ver. 14 ὃ ἐδόθη σοὶ, quod *TIBI* datum eſt. Hìc σοὶ retinet accentum ob ἔμφασιν. 2 Cor 11 16. μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι, nè quis me putet mente captum : μέ hìc retinet accentum ob ἔμφασιν.

Διαφορᾶς ἕνεκα, Epheſ. 2. 13. οἱ ποτὲ ὄντες, pro οἱ ποτὲ ὄντες. diſcriminis cauſâ, nè quis putet οἱ eſſe ex nominativo ſingulari ὅς qui, 2 Pet. 3. ver. 9. ὡς τινὲς, &c. non ὥς τινες, nè videretur ὡς poſitum pro ὅτως. Sic Luc. 14. v. 9. ὁ σὸς, non ὅ σὸς, nè ὁ videretur articulus poſtpoſitivus gen. neut.

131. *Diſtinctio* (ἡ διαζολὴ) *facit, ut dictio enclitica ſuum retineat accentum, idque in principio diſtinctionis ſemper, in fine rariſſimè*, Luc. 4. verſ. 6. σοὶ δώσω tibi dabo : σοὶ hìc retinet accentum in principio periodi. Luc. 7. 14. νεανίσκε, σοὶ λέγω, adoleſcens, *TIBI* dico : hìc σοὶ retinet accentum poſt κόμμα, & ob ἔμφασιν. Matth. 17. 4. σοὶ μίαν, ibid. ver 27. ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ, pro me & te : σοῦ hìc retinet accentum ob finem periodi, nec non ἔμφασιν. Philip. 1. 15. τινὲς μὲν, τινὲς δὲ, alii quidem, alii verò, &c. hìc utrumque τινὲς accentum retinet ob diſtinctionem : unum enim eſt in principio periodi, alterum in principio τοῦ κόμματος, Johan. 13. v. 3. εἰς τὸν θεὸν ὑπάγει, ſum enim : hìc εἰμὶ retinet accentum in principio coli. Luc. 10. 21. ἔμπροσθέν σου hìc σου in fine periodi non retinet accentum, ſed rejicit in vocem proximè præcedentem. Sic Johan. 14. 11. πίστευέτέ μοι, in fine periodi.

132. παρενθέσεως ἕνεκα, Mar. 5. v. 41. τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) ἔγειραι, puella (tibi dico) ſurge: hìc

hic σὶ retinet accentum ob ἔνδειξιν & παρένθεσιν, quæ ipsa est distinctionis species. Hebr. 8. 5. ὅρα γάρ (φησὶ) vide enim (inquit.) Alii pro parenthesios signis hic habent duo κόμματα, sed res eódem redit. Marc. 2. 10. (λέγει τῷ παραλυτικῷ) Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, (dicit ad paralyticum) TIBI dico, Surge. Confer Luc. 5. v. 24. Act. 26. 25.

133. Ἔστι *accentum sortitur in prima syllaba*: Primò *in principio sententiæ, sive sit completa, sive non.* Johan. 5. versf. 2. ἔστι δὲ, est verò. 1 Corinth. 15. ver. 44. ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. 2 Tim. 4. ver. 11. ἔστι γάρ μοι εὔχρηστον, est enim mihi perutilis. Matth. 13. v. 39. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος, hostis qui sevit illa zizania est diabolus.

134. *Deinde* ἔστι *accentum in prima syllaba habet post voculas* ὅτι, ὡς, καὶ, εἰ, ἀλλ', ἤπερ'. ut, Matth. 10. 24. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, non est discipulus super magistrum. Johan. 1. v. 48. ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι, in quo non est dolus. Johan. 20. ver. 30. ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα, quæ non sunt scripta. Sic ἔνι pro ἔστι. Jacob. 1. ver. 17. παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, apud quem non est mutatio. Colossi. 3. v. 6. καὶ ἔστι, & est. Roman. 10. 6. τοῦτ' ἔστι, hoc est. 2 Reg. 10. v. 24. Ἰδοὺ εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν (τῆς) τοῦ δόλου Κυρίου. videte an sit vobiscum aliquis ex servis Domini. Johan. 7. 28. ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, sed verax est qui misit me.

135. *Accentus quoque multas distinguit voces*: ut Luc. 4. 9. εἰ σὺ, εἰ es. Sic differunt ἥ *hæc*, ἤ *quæ*, ἤ (ab ἠμὶ pro φημὶ per aphæresin) *dixit*, ἦ *erat*, ἧ *sit*, ἢ *qua*. item ὧν, ὢν. μύριοι *decies mille*, μυρία *infiniti*. Discrimen est inter ἥ τε, & *hæc*, Roman. 1. ver. 20. & ἥτε *quæque*: inter μόνη *sola*, & μονὴ *mansio*, Johan. 14. 17. ἃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· hic differunt ὃ & ὁ. Sic ἄλλα *sed*, & ἄλλα *alia*. ὦμος ὁ *humerus*, & ὠμὸς *crudelis*. ἐχθρὰ *inimica*, ἔχθρα *inimicitia*. εἶσι *vadit*, & εἰσὶ *sunt*. κείνω *judico*, & κεινῶ *judicabo*. βάσανος ἡ *tormentum*, & σφηλὴ ἡ *perversa*. ζωὸν *vivum*, & ζῷον *animal*. κύδος *gloria* & κυδὸς *probrum*. ἐρασὸς *amatus*, at Ἔρως nomen viri, Actor. 19. v. 22.

136. *Græci virgulâ seu intercisione* (Græcè διαστολὴ ἢ ὑποδιαστολὴ, *Eustathio* χωρισμὸς dicitur) *multas discriminant, quæ virgula respondet accentui Hebraico metheg, idque ad vitandum ambiguitatem*: ut τό, τε *hoc*, Actor. 27. versf. 5. differt à τότε tunc, Actor. 27. versf. 21. Sic ὅτε **und der**, Actor. 13. 1. Luc. 23. ver. 12. & ὅτι *quando*, Luc. 17. 22. item ὅ, τι *quod* relativum, Luc. 10. 13. & ὅτι *quòd* conjunctio, Matth. 18. ver. 28. ἀπόδος μοι ὅ τι ὀφείλεις. Johan. 2. 5. ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε, quicquid dixerit vobis facite.

137. *Sæpe accentus vocabula non distinguit, quorum discrimen ex serie orationis & analysi Logicæ eruendum est.* Qualia sunt, ὃ

ubi, & ὅ cujus. ὅτε eratu, & ὅτις sitis. ἐξήνατε investigatis, & ἐξήνατε investigate, Johan. 5. 39. γινώσκειν cognoscunt, & Roman. 7. ver. 1. γινώσκουσι cognoscentibus. Deut. 28. 57. ἐν τῇ θλίψει (dat. singul.) ἡ θλίψει (3. singul. fut. 1. act. indicat.) σε ὁ ἐχθρός σου πείσομαι persuadebo, & πεισομαι patiar. Johan. 17. v. 6. σοὶ ἦσαν utrùm hic σοὶ sit dativus à σύ, vel numerus pluralis à σός. Hebræi dicunt לְךָ הָיוּ. Sic Roman. 12. ἐμοὶ ἡ ἐκδίκησις, pro ἐμὴ ἡ ἐκδίκησις. Hebraismus idem. ἡ πόσις ἐως potio, & ὁ πόσις ἱῶ maritus; μὴν tamen & μὴν μὼς mensis.

Sæpe utrolibet modo tempora quæ coincidere dicuntur, accipere licet. Verbi gratiâ, perinde est utrum dicas εἶπον esse aorist. 1. act. vel aorist. 2. act. subjunct. Johan. 11. ver. 10. ἀποκλείωσιν, utràm sit aorist. 1. act. subjunct. vel præsact. subjunct. γέγραφα, utrum sit præteriti activi vel medii.

Nonnunquam distinguit *significatio*: ut ἔστησαν stiterunt. Actor. 1. vers. 23. & ἔστησαν stetérunt, Luc. 17. 12. quorum illud esse aoristi primi activi; hoc verò aorist. 2. act. ostendit significatio. Sic τρυγητὸς ὁ vindemia, fructuum collectio. τρύγητος ὁ verò tempus vindemiæ. At ἀμητὸς ὁ messis tempus, sed ἄμητος ἡ messis.

Sæpe *genus* distinguit: ἅλς ἁλὸς ὁ sal, ἅλς ἁλὸς ἡ mare: βάτος ἡ rubus, βάτος ὁ men-sura liquidorum. *Vocalis*, ut νότος ὁ dorsum, νότος ὁ notus, ventus. *Consona*, νόθος ὁ spurius, &c.

138. *Ex accentu quoque quantitas syllabæ perspicue cognoscitur.* Verbi gratiâ omnia nomina in ίτης (non verbalia) habent penultimam longam: ut πολίτης ὁ civis. in plurali numero πολῖται ὧν οἱ cives, Luc. 19. 14. in fœm. gen. πολῖτις ἰδος ἡ civis fœmina. Sic νεᾶνις ὁ juvenis, νεᾶνις ἰδος ἡ, juvencula. Ergo α in νεανίας & νεανισκος est longum. *Simili rem explicabo.* Gen. 27. 11. ἐγὼ ἧ ἀνὴρ λεῖος ergo verò sum vir lævis. Hic Latinè discriminis causâ dicendum & scribendum est lævis, non *levis*. Nam *lævis* primâ longa, **glat**; *levis* verò primâ brevi, **letch**. λεῖος *lævis*, vitiosè vulgò scribitur *lævis*. Nam ε in lingua Græca non mutatur in æ, sed in e vel i longum: ut πολιτεία *politia*, μουσεῖον *museum*. Lævus verò per æ, à Græca λαιὸς, idem est quod sinister.

139. *Ex origine plurimarum vocum tam orthographia, quàm prosodia sponte emergit, primoque intuitu dignosci potest.* Verbi gratiâ, scribendum esse κίνδυνος *periculum*, compositio ostendit. Sic enim dicitur quasi κινεῖν δυνάμενος movere valens, vel quasi κινῶν ὀδύνας ciens dolores. Sic ῥᾴδυμος *piger*, ex ῥᾴδιος & δυμὸς, facilis seu dissolutus animus. Sic dicimus αὖτις, quasi ἡ αὐτὴ hæc: τοῦτο, quasi τῷ αὐτῷ, ἕτοι, quasi οἱ αὐτοί. sic

ſic ὑπαυρὸς παρὰ τὸ παθεῖαι εἰς ἄυπνον. Sic ſcribendum Latinè *cæmeterium* ex κοιμητήριον (non cum vulgo *cæmeterium*) hoc eſt, cubile, vel dormitorium, prout eleganter per metaphoram *ſepulcretum Chriſtianorum* vocatur, Iſaiæ 57.6.

140. *Dialectus quandoque tam ſpiritum, quàm accentum mutat:* ut ὁμοῖος ſimilis. Atticè ὁμοῖος. item ἑτοιμος ἑτοῖμος, paratus, γέλοιος γελοῖος, ridiculus. Apocal. 6. 14. εἱλισόμενος pro εἱλυόμενος, *convolutus* Æolicè. Æoles enim fugiunt aſpirationem, quamvis hic diſſentiat editio Stephani & Plantiniana. Sic ſuperiores Germani dicunt **heiſchen**, ſed in inferiori Germania **eiſchen**, omiſsâ literâ **h**. Sic Heb.11.21. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, pro αὑτοῦ, qui Æoliſmus, ſeu quæ pronominis relativi ἐναλλαγὴ inprimis Græcis interpretibus, quos Septuaginta vocant, eſt admodum frequens. Sic Dores pro γεράω ſcribunt γεραῶ.

141. *Apoſtrophus quoque tenues literas mutat in aſpiratas, & aſpiratum aut tollit, aut revocat, aut relinquit:* ut Act.9.31. καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, per totam Judæam. Hic α in κατὰ tollitur, & τ mutatur in θ propter ſequentem vocalem aſpiratam. 1 Corinth. 15.33. φθείρουσιν ἤθη χρῆθ' ὁμιλίαι κακαί, corrumpunt bonos mores colloquia prava. χρῆθ', pro χρηστὰ, ubi τ mutatur in θ, & accentus non tantùm revocatur in penultimam, ſed etiam mutatur, nempe, gravis in circumflexum, quod tamen à nonnullis negatur. Sic νύχθ' ὅλην, *totâ nocte*, pro quo Lucæ 5.ver.5. δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, *per totam noctem*, ubi accentus in υ manet. πολλ' ἔχω, multa habeo. ὄπυια τοῦ πλούτου ἔδ' ἐπήκοα, omnia divitiis obtemperant. δείθ' ἔπαθον, gravia paſſus ſum, pro δεινά. Vides, cum vocalis acuto accentu notata per ἀπόστροφον abjicitur, in *dictionibus indeclinabilibus accentum* unà cum vocali *abjici*: in *declinabilibus* autem *accentum* vel *relinqui* loco ſuo, vel *transferri* ad ſyllabam præcedentem.

142. Sed hîc obiter moneo, *Apoſtrophum* perſæpe non eſſe ubi eſſe poſſit, idq; more Ionum: ut Luc.15.6. ἐπὶ ἑνὶ, pro ἐφ' ἑνί. Roman.2.v.2. κρῖ 'θήσεται. Roman.3.v.5. κρῖ ἄνθρωπον λέγω. Johan.5. κρῖ ἑορτὴν, pro καθ' ἑορτήν. Roman.4.15. ὃκ ἔστι παρὰ ἀνάπτωμα πεπληθῆς, non jam ſecundùm charitatem incedis, Roman. 16. 25 & Galat.2.2. κατὰ (pro κατ') ἀποκάλυψιν, ex revelatione.

Hactenus *de Encliticarum dictionum accentibus* fuſè dixi. Ne tamen aliquis tiro tot regularum congerie abſterritus, hanc de Accentibus inſtitutionem declinet, ad tres regulas ſequentes ferme omnia de dictionibus enclíticis ſum contracturus.

REGULÆ.

Dictio enclitica qualiſcunque poſt vocabulum ὀξύπονον & περι-

παρατιθέμενον, *reponit* seu transfert *accentum suum* : ut Johan. 21.7. ὁ Κύριός ἐστι, *Dominus est.* Johan.20.1. ἦραν τὸν Κύριόν μου, abstulerunt Dominum meum. Matth.11. v.29. πραΰς εἰμι, mitis sum. Actor. 7. 59. Πνεῦμά μου, Spiritus meus.

Regula II.

Post vocabulum ὀξύτονον & περισπώμενον *amittit accentum suum :* ut Matth.28.20. μεθ' ὑμῶν εἰμι, vobiscum sum. Actor. 16.9. ἀνήρ τις. vir quidam, Johan.21. vers. 16. ἀγαπᾷς με; an diligis me?

Regula III.

Post vocabulum penacutum seu παροξύτονον *dictio enclitica monosyllaba amittis accentum, dissyllaba verò sunm vetinet :* ut Rom. 14.v.23. πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστὶ, quicquid non est ex fide, peccatum est, Roman.1. ver.11. ἵνα τι μεταδῶ, ut quid impertiar. Hic τι amittit accentum suum post vocem penacutam.

ΤΕΛΟΣ.

IDEA

IDEA GRÆCARUM NOVI TESTAMENTI DIALECTORUM.

Διάλεκτος *est sermo cuique populo peculiaris, idq; in eadem lingua.* ἰδίωμα γλώττης à Plutarcho vocatur: vide Actor. 2. vers. 6.

2. Διάλεκτος oritur à διαλέγω *discerno.* Zenoph. τὸ πτύον τοῦ σίτου διαλέγει, *ventilabrum triticum à frumento secernit.* Hinc est διαλέγομαι distinctè loquor, differo, colloquor.

3. *Dialectus hæc seu linguæ unius differentia cernitur aut in literis ejusdem vocabuli, aut in pronuntiatione seu accentu, aut in vocibus integris, aut in syntaxi.*

4. *Sunt verò Dialecti Novi Testamenti septem,* quas ordine non exquisitiori sed qualicunq; enarrare fert animus; nempe, *Attica, Ionica, Dorica, Æolica, Bœotica, Poëtica* & ἡ ἑβραΐζουσα.

5. Nec mirum est omnium Dialectorum vestigia in Novo Testamento apparere. Nam Apostoli Evangelium annuntiârunt non tantùm Judæis, qui legebant Græcam Veteris Testamenti versionem, sed etiam reliquis populis varietate Dialectorum differentibus. Atque hinc orta est Dialectorum illarum varietas.

6. Quod etiam poëticæ Dialecti in eo extent exempla, fit partim, quia poëtæ in Novo Testamento allegati sunt: partim more Xenophontis, qui sæpe phrases intermiscet poëticas. Vide in eum Indicem vocum & phrasium Græcum ab Æmilio Porto additum.

7. *Attica Dialectus*, sicut omnium est elegantissima, ita in Novo Testamento frequentissima, adeo ut in toto Novo Testamento vix videatur esse caput, ubi non aliquot ejus extet vestigia.

8. Quemadmodum in Latio Ciceroniana eloquentia habebatur præcipua; ita Demosthenea illa & Attica facundia in Græcia.

9. Quæ

9. Quæ itaque Chamierus vir clarissimus scripsit 2 Tom. lib. 11. cap. 16. num. 7. quasi *Evangelistæ non fuerint usi dialecto Atticâ, sed communi*, accipienda sunt cum grano salis.

10. Facessant ergo illi, qui stilum Novi Testamenti non satis Græcum esse (etiam qui sibi aliisque maximè vigilare videbantur) somniabant. Apostoli enim eum edocti fuerunt ab ipso Spiritu sancto, Act. 2. 4. quo Doctore & Magistro, quis quæso unquam disertiùs aut magis propriè dicere potuit?

11. *Attici verò primò sunt φιλομέτοχοι*, hoc est, *gaudent participiis*: ut Matth. 1. 18. ἐυρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα, pro ἔχειν. Matth. 10. 1. ἐτέλεσαν διατάσσων. Matthæi 19. 22. ἦν γὰρ ἔχων (pro ἔχων) κτήματα πολλά. Matth. 24. ver. 9. ἔσεσθε μισούμενοι, pro μισηθήσεσθε, odio habebimini. Luc. 1. 20. ἔσῃ σιωπῶν, pro σιωπήσεις, *obmutesces*. Luc. 5. ver. 10. ἔσῃ ζωγρῶν, pro ζωγρήσεις, vivos capies. Luc. 9. 59. ὄπισθόν μοι ἀπελθόντι (pro ἀπελθεῖν, quæ syntaxis legitur Mat. 8. 31.) permitte mihi ut abeam. Luc. 21. 24. ἔσαι πατουμένη, pro πατηθήσεται. Luc. 23. 8. ἦν γὰρ θέλων, pro ἤθελε γὰρ, cupiebat enim. Luc. 24. 32. καρδία ἦν καιομένη, cor ardebat. Actor. 17. 6. ἐθορύβουν τὴν πόλιν ὄντα (pro εἶναι Actor. 20. 13. ὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, *ita enim mandaverat*. Act. 20. 13 ὄντα σε κειτῶ, pro εἶναι σε κειτῶ. Act. 27. 2. ἐπέβημεν πορευθέντα, pro πορευθῆναι, Marc. 1. 4. ἐγένετο βαπτίζων καὶ κηρύσσων, baptizans & prædicabat. 1 Timoth. 3. ver. 13. μεγάλην περιποιοῦνται, pro περιέχεσθαι, discunt circumire. 2 Pet. 2. 10. τὸς δὲ μάλιστα βλασφημίας (pro βλασφημεῖν,) *non horrent probris incessere dignitates*: alii vertunt *Majestates*. Hebr. 10. 25. βλέποντα τὴν ἐγγίζουσαν ἡμέραν, *videtis appropinquantem diem*. participium hic ponitur pro infinitivo. Sic Arist. 3. top. cap. 1. ἀναιρήσεις ἔσομαι, tollam, negabo. Idem ἀποδείξεις ἴσομαι, demonstrabo. Demosth. Olynth. α. ἐγνωκὼς ἴσαι, sentiat. ibid. τί κωλύον ἴσαι; pro κωλύσει, *quid enim removebitur*? Olynth. γ. ἐστρατηγικότες ἴσασθε, bellum inferetis. Thucyd. lib. 1. ἀκμάζοντές τε ἦσαν, pro ἀκμάζω, *florebat*. Actor. 12. 35. Νῦν δεῖ, pro δεῖ, oportet. Eodem modo etiam alia verba, τυγχάνω. παρέρχομαι cum participiis construuntur, aliorúmque temporum inserviunt periphrasi. Actor. 8. 16. ὅπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τῦ Κυρίε Ἰησῦ, nondum enim in quemquam illorum illapsus erat (Spiritus sanctus) sed baptizati tantùm fuerant in nomen Domini Jesu. Hic ἦν ὀλιγωρῶν, pro ὀλιγωρῶν, & ὑπῆρχον, pro ἦσαν. Hippocrates in Epistola sua ad Damagetum ita alloquitur Democritum: Τί τῦτο τυγχάνεις γεγράφων; φράζε, *Eccur hæc scribis? eloquere*. Hippocrates cum Democrito videtur volvisse ἀτιμίζειν.

Sic

Sic Demoſth. Οὐ γὰρ ἐχθρὸς ὢν ἦν, *Non enim erat inimicus.* Redundantia hæc eſt Attica. Sic Luc. 10. 30. ἡμιθανῆ τυγχάνοντα, *ſemineccm.* Sic quoque Naſo Ἑλληνίζων 4. de Ponto:

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo.

Omnia ſunt pendentia, hoc eſt, omnia pendent.

12. *Attici* κερῶ, hoc eſt, *contractione gaudent*, Matth. 5. v. 47. ποιοῦτε pro ποιεῖτε. Matth. 7. 19. ποιοῦν pro ποιεῖν. Matth. 8. ver. 4. τῷ ἱερεῖ, pro ἱερεῖ. Johan. 10. 41. ἀληθῆ, pro ἀληθέα. Act. 2. ver. 5. εὐλαβεῖς, pro εὐλαβέῖς. Actor. 10. v. 7. εὐσεβῆ, pro εὐσεβία. Johan. 14. 12. ποιῶ. Johan. 14. 31. ἀγαπῶ, nunquam ποιῶ, ἀγαπάω. 1 Corinth. 1. 5. γνώσει, pro γνώσεῖ. Roman. 4. πίσει, pro πίστεῖ, &c. Iones contrà. Sic pro ἦσσο Iones per ſyncopen dicunt ἦο, Attici vero ἦν. Actor. 5. 4. Apocal. 6. 15. ὀρέων non contrahitur, ſicut nec ὀρέων Epheſ. 5. ver. 30. Vide infra Ionicam Dialectum. Differt ab Jonico ὁρέων, *videns*, ſpiritu. Iones pro ὁρέω dicunt ὁρέω, τὸ ἄλφα, quantum fieri poteſt, fugientes. Herodotus in Euterpe de Sardanapali Epitaphio, εἰς ἐμέ πε ὁρέων, εὐσεβέα ἐσεο. Ita profectò etiamnum *Herodes*, Act. 12. 23. exclamat εἰς ἐμέ πε ὁρέων, ταπεινόφρων ἔσω · & *dives epulo*, Luc. 16. verſ. 24. εἰς ἐμέ πε ὀρέων, πολύσπλαγχνος ἔσω.

13. *Inſuper ſi duæ dictiones quaſi craſi coaluerint, ſeu fuerint commixtæ, ſignatur iſta craſis apoſtrophi charactere*: ut τἄνομα, pro τὸ ὄνομα. Matth. 27. 57. κἄν, pro καὶ ἐὰν & ſi. Hebr. 12. v. 20. κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, *& ſi beſtia tetigerit montem.* Demoſth. Olynth. 1. κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι, *& ſi finitimam regionem habent*, hoc eſt, reges inſidiantur liberis Rebuſpublicis, inprimis ſi ſint vicinæ. Exempla ſunt omnibus obvia: τἀναντίον, *è contrario*, pro τὸ ἐναντίον. Galat. 2. 7. κἀγὼ, pro καὶ ἐγὼ, Matth. 2. ver. 8. κἀμοὶ, pro καὶ ἐμοὶ. Johan. 7. v. 28. κἀκεῖ, pro καὶ ἐκεῖ. Actor. 14. v. 7. κἀκεῖνα, pro καὶ ἐκεῖνα. Mat. 15. ver. 18. At cur τἄνεκα ὲκ τοῦ ἕνεκα non ſcribimus τἄνεκα cum ſpiritu aſpero? Reſpon. Quia ſignum eſt apoſtrophi, qui aliter non indicatur. Hanc ſubtilitatem Grammaticam in gratiam juniorũ hic obiter perſtringere libuit.

14. *Attici ſemper apoſtropho utuntur*, Matth. 19. ver. 8. ἀπ' ἀρχῆς. Luc. 8. v. 2 ἀφ' ἑπτὰ. Johan. 5. ver. 19. ἀφ' ἑαυτοῦ. Gal. 1. 13. καθ' ὑπερβολὴν, ſummè. 1 Corinth. 15. 33. χρῶνται, pro χρῆσθε. Iones contrà, vide infra.

15. Συγκοπὴ *in verbis, idque mutato accentu*: Matth. 13. ver. 49. ἀφοριοῦσι, pro ἀφορίσουσι, & Matthæi 25. 32. ἀφορεῖ, pro ἀφορίσει. Luc. 1. 48. μακαριοῦσι, pro μακαρίσουσι, *beatum prædicabunt.* Act. 7. ver. 43. μετοικιῶ, pro μετοικίσω, *captivos abducam.* Hebr. 10. v. 37. χρονιεῖ, pro χρονίσει, *tardabit.* Coloſſ. 4. 9. γνωριοῦσι pro γνωρίσουσι. Luc. 19. 44. ἐδαφιοῦσι, pro ἐδαφίσουσι, *ſolo æquabunt.* Epheſ. 6. 8. κομίσεται,

κομίσεται, pro κομίσηται. Rom. 10. vers. 19. προεφήμω, pro παροξύνω. Matth. 12. ver. 21. ἐλπιοῦσι, pro ἐλπίσουσι. Mat. 3. 12, διακαθαρίζειν, pro διακαθαίσει, Jacob. 4. 8. ἐγγιεῖ, pro ἐγγίσει. *Vel non mutato accentu*: Apocal. 7. ver. 11. ἐστήκασαν, pro ἐστήκεσαν. Heb. 12. ver. 17. ἵστε, pro ἴστε, *scitote*. Sic ἵσμεν, pro ἴσαμεν, &c. crebrò apud Demosthenem occurrunt. Sic ἑστὰς Luc. 18. v. 13. pro ἑστεὼς, ex ἑστακὼς, ab ἵστημι. Futur. σταῶ. Pass. ἕσταμαι, & Dorice ἕσταμαι, in f. g. ἑστῶσα, pro ἑστῶσα· sic ut ab εἰδὼς est fœmininum εἰδῦα. Marc. 5. v. 33. Sic Ionice ad Democritum διεζώσας, pro διεζωσμένας, idque Attice. At inquiat aliquis, Cur dicimus ἑστὼς, ὥτος, & non εἰδὼς, εἰδῶτος; Respondeo, in ἑστὼς non solum est Syncope, sed etiam crasis; at in εἰδὼς est sola Syncope. Heb. 9. 12. ἐπαξάμενος, pro ἐυρησάμενος. Luc. 14. ver. 20. ἔγημα, pro ἐξάμησα, ubi præter Syncopen etiam est Metathesis. Philem. v. 20. ὀναίμεν, pro ὀνησαίμεν. Sic ἴδειν, pro εἰδεῖν, ex εἰδήκειν, per Sycopen duarum literarum η, κ. Attice Johan. 1. 33. εἰδέναι, pro εἰδηκέναι. Tit. 1. 16. εἰδὼς, pro εἰδηκὼς. Marc. 6. 20. συνειδὼς, pro συνειδηκὼς conscius. Act. 5. 2. Vide plura exempla in Lexico N. T.

16. Ἀναδιπλώσει, h. e. *reduplicatione delectantur Attici*. Joh. 4. 42. 1 Joh. 1. 1. ἀκηκόατε, pro ἠκόατε, prioribus duabus literis in ἀκήκοα (vide Actor. 6. ver. 14. & 9. 13.) reduplicatis. Johan. 6. 12. σαωσάγατε, pro σωσάγατε, *colligite*, seu *diligenter colligite*. 1 Corin. 15. 17. ἐγήγερται, pro ἤγερται. Johan. 16. 28. 1 Joh. 4. 2. ἐλήλυθα, pro ἦλυθα. 1 Sam. 20. 41. ὡς ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι, sicut juravimus ambo, &c. Jonathan ad Davidem sic loquitur, unde reduplicatio illa videtur conjunctam habere quandam ἔμφασιν. Joh. 4. 38. εἰσεληλύθασι. Jacob. 5. 4. Sic 1 Pet. 4. 3. πεφεληλυθὼς χρόνος, præteritum tempus. Heb. 11. 17. προσενήνοχε obtulit, pro προσφέρω.

17. Τροπῇ, h. e. *mutatione*. Mat. 27. 4. Joh. 11. 40. ὄψει, pro ὄψῃ. Sic οἴει, pro οἴῃ putas, pro βούλῃ vis, à βούλομαι, dicunt Attici βούλει. Luc. 22. 42. pro παρένεξον παρένεξει, Luc. 7. 4. & pro εἶς es (ab ἔω, pro quo usitatum est εἰμὶ) ἔῃς es, ab ἔομαι, in secunda persona ἔῃ, contracte ᾖ, pro quo usitatum est Atticum εἶ es. Matth. 11. vers. 3. Sic pro ἔρρηκα Attici dicunt ἔῤῥωκα. Johan. 4. 29. & 15. 15. Rom. 4. 15. Mat. 24. 25. pro λέλληφα εἴληφα, Apoc. 2. 28. Matth. 25. 24. Sic pro εἴδειν, ex εἰδήκειν, dicunt ἴδειν, Johan. 6. 6. pro μεμίαμαι, à verbo μαίνω pólluo (unde est ἐμιάνθην, μιανθῶ, Joh. 18. 28.) dicunt Attici μεμίασμαι. Tit. 1. v. 15. τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, &c.

18. *Nominativo utuntur pro Vocativo*. Matth. 1. v. 20. υἱὸς pro υἱὲ. Mar. 15. 34. ὁ Θεός μου, ὁ Θεὸς μου, pro ὦ Θεέ μου, ὦ Θεέ μου, quæ leguntur Mat. 27. 26. Sic Joh. 19. 3. χαῖρε ὁ βασιλεύς, pro ὦ βασιλεῦ, sicut legimus Marc. 15. 18. Sic

Hom

Hom. Ἰλιαδ. α. 131. δημοβόρῳ βασιλῆϊ, ἐπεὶ οὐκ ἐπὶ δημοβόρους βασιλεύει, pro δημοβόρε βασιλεῦ. Luc. 8. 54. ὦ παῖς (pro ὦ παῖ) ἐγείρου, heus puella, surge. Marc. 14. 36. Ἀββᾶ ὁ πατήρ, pro ὦ πάτερ. Mat. 17. 17. ὦ γενεὰ ἄπιστος, pro ὦ ἄπιστε. Rom 8. 15. ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ. Mat. 6. 9. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ubi ὁ necessariò ponitur, quia articuli carent Vocativo, estque periphrasis Hebraica, pro ὦ οὐράνιε.

19. Atticismum quoq; redolent phrases sequentes. Act. 25. 5. εἴ τι ἔστιν κακὸν τὸν ἄνδρα. Mat. 27. 22. τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν (pro τὸν Ἰησοῦν) τὸν λεγόμενον Χριστόν. Act. 12. v. 18. τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο, verbotenus, *quidnam factus esset Petrus*, hoc est, quidnam Petro accidisset. Marc. 14. 7. καλῶς ποιεῖν ποιῶ. Mat. 5. 44. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, *benefacite osoribus vestris*, pro quibus more Latinorum Luc. 6. 27. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

20. Luc. 6. 4. ἔξεστι *cum accusativo construitur*, sicut Plato quoque τὸ ἀξέστιον cum eodem casu construxit, idque Atticè. Videatur quarta editio Lexici Novi Testamenti.

21. *Atticè verba sensuum regunt accusativum*, non solum Genitivum. Johan. 3. 8. τὴν φωνὴν ἀκούεις, *sonum audis*. Vide ἀκούω in Lexico.

22. *Quodvis verbum activum conjungi potest cum accusativo nominis, à quo derivatur.* Lascaris ait esse phrasin Atticam, quam tamen malim simpliciter vocare *Hellinismum*. Mat. 2. 10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, *ingenti gaudio fuerunt perfusi*. 2 Tim. 4. 7. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, *certamen præclarum decertavi*. Luc 2. vers. 9. ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, *timore magno fuerunt perculsi*. Luc. 2. 8. φυλάσσοντες φυλακὰς, *accuratissimè excubantes*. Hesiod. ε. 81. δῶρον ἐδώρησαν. Xenoph. ἀρχὴν ἄρχειν, *imperium administrare*. Vide Taubman. in Plautum, & apud Græcos innumera sunt id genus exempla. Tenendum tamen, φέρειν ejusmodi esse ἐμφατικὸν. Sic quum more Græcorum dicimus, *aliquem errare errorem*, indicamus *eum gravi teneri & constringi errore*.

23. *Accusativus ponitur pro nominativo.* 1 Corin. 10. 16. τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ ὄζει, &c. pro ἄρτος, ὃν κλῶμεν. Hellenismum hunc etiam Virgilius, aliiq; Latini imitantur Æneid. 1.

Urbem quam statuo, vestra est, subducite naves.

24. *Contrà, Nominativus ponitur pro Accusativo*, quæ Syntaxis Atticismum sapit, & inprimis Xenophonti (quem, ob singularem orationis elegantiam, apem Atticam veteres appellitârunt) est familiaris. Roman. 1. 12. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, *jactitantes se esse sapientes*: quod fieri solet, quum sequens nomen refertur ad ipsam personam loquentem. Sic Rom. 15. 24. ἐλπίζω γὰρ διαπορεύομενος θεάσασθαι ὑμᾶς, *spero enim fore, ut istac præteriens visam vos*.

25. At hic Atticismus Act 5. v. 30.

v.35. negligitur, idque perſpicuitatis cauſâ. Xenoph. φησὶν αὐτὸς αὑτὸν γεγωνέναι, *ait ſe autorem fuiſſe.* Lucian. φησὶν ἑαυτὸν ἀμείνονα γεγωνέναι στρατηγὸν, *affirmat ſe meliorem fuiſſe ducem.* Hic oratio in eadem perſona perſiſtit, & proinde nominativus ſequitur. Hunc Helleniſmum metri cauſâ imitatus eſt Ovidius, ubi ita ſcribit:

——— *retulit Ajax*
Eſſe Jovis pronepos.———

Hanc licentiam ſibi ſumpſerunt Latini poëtæ, quoties in Latio ſermone iis aqua hæſit. Aliæ id genus Antiptoſes paſſim occurrunt.

26. Pro σ adhibent πω ἐλαττονέω, *minus habeo.* 2 Corin. 8. 15. ἐλαττόω *minuo* Johan. 3. v. 30. ἐμὲ δὲ ἐλαττῶσαι. Heb. 2. v. 7. ἠλάττωσας. 1 Timoth. 5. v. 19. μὴ ἔλαττον, &c. Act. 17. 7. ἀπέναντι τῶν δογμάτων τοῦ Καίσαρος πράσσουσι, *contra edicta Cæſaris faciunt.* Actor. 19. v. 36. μηδὲν προπετὲς πράσσειν, *nihil præcipitanter facere.* Paulus (omiſſo hoc Atticiſmo) jubet nos 1 Theſſal. 4. 11. πράσσειν τὰ ἴδια. ſicut Hector uxori ſuæ non ſine ſtomacho dicit Ἰλιαδ. Ζ. 490.

Αὐτὰρ ἐμοὶ κῆρ ἔσσετ', ἐπὴν τάδε πάντα γένηται,
Ἦμαρ ὅτ' ἂν ποτ' ὄλωλε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος.
Καὶ Πριάμου λαὸς μεμαυῖας ἐγχεσιμώρους.
Αὐτὰρ Ἑκάβης οὐδὲ Πριάμου ἄχος οὐδὲ τοκήων
Οὐδ' ἀδελφεῶν, οἵ κε πολέες καὶ ἀρηιφίλοι περ
Ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δηϊοτῆτι,
Ὅσσον σεῦ ἀχνυμένης, ὅτε τις χαλκοχιτώνων
Ἀχαιῶν ἐλάσῃ δακρυόεσσαν ἐπὶ πτόλεμον.

Sed domum ito, & ſatage rerum tuarum, ſcilicet.

Apta quidam telæ, ſed inepta eſt fœmina telo,
Indignumque viro ſubdere colla colo.

Sed hæc παρέργως. Luc. 10. 41. Μεμέρισται, ἢ ὄφελεν αὐτὴ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά, ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Hic τυρβάζῃ *tumultuaris*, ponitur pro συρβάζῃ, Atticè. Græcis ἡ σύρβη eſt *turba*, pro qua voce dicunt Attici τύρβη, ubi mutatur σ in τ, more Chaldæorum, qui pro שׁוֹר *taurus*, dicunt תּוֹר, pro וְהָב aurum, דְּהָב, &c. & nos quum dicimus Maſſer, Germani inferiores Mater, &c. Sic ἧσσον pro ἧττον, *detrimentum.* 1 Corinth. 11. 17. ἡττώμαι ὦμαι, ſum inferior. 2 Pet. 2. ver. 20 ἥττημα pro ἧσσημα *defectus.* Roman. 11. 12. 1 Corin. 6. 7. Sic κρείττων Heb. 1. 4. pro κρείσσων. 1 Corinth. 7. 9. τὰ κρείττονα. Heb. 6. 9. κρείττονα σωτηρίας. Heb. 9. 23.

27. *In declinatione prima ſimplicium* μητραλοίας ὁ Doricè, ſed Atticè μητραλώης ου ὁ 1 Timoth. 1. ver. 9. ſic πατραλώης ου ὁ, *parricida.* Ita in verbis pro δόω, Atticè δώω. 1 Tim. 1. 18. & 1 Tim. 2. 7. &c.

28. *Declinatio quarta ſimplicium* eſt Attica, Mat. 16. 22. ἵλεώς σοι Κύριε, ſcil. ἴθι. ἵλεως pro ἵλαος. 1 Cor. 1. 12. ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ſcil. εἰμὶ, ubi Ἀπολλῶ eſt Genit. ſing. Atticus pro Ἀπολλῶ. 1 Corinth. 3. v. 5. τίς Ἀπολλώς eſt nominativus Atticus. Actor. 19. ver. 1. Ἀπολλῶ accuſativus eſt Atticus, qui quandoque ν in fine abjicit. Sic Actor. 21. verſ. 2. ἤλθομεν εἰς τὸν Κῶ, ubi Κῶ eſt Accuſativus Atticus. pro κῶας ω ν, dicitur κῶς ῶ ν, & pro κῶαν κῶν. Attici hic pro ο μικρῷ, ponunt ω μεγα· pro-

ut etiam fit in δύω, pro δύο duo, &c.

21. *Declinatio secunda contractorum, ubi Genitivus exit in εως, est Attica*, & hæc sola in Novo Testamento ex usitata. Mat. 1. v.1. ῥώσεως. 2 Pet.1, v.3. θείας κοινωνοὶ φύσεως. Ephes.2. v.1. τῇ φύσει, non φύσῃ, vel φύσι. Luc. 10.19. ἐπάνω ὄφεων, *supra serpentes*. Luc.11. v.52. ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, sustulistis clavem cognitionis. Hanc sanè tollunt, qui Laicis interdicunt Bibliorum lectione. Sic quamvis ἴνιπ formet genitivum ανήπ, juxta declin. 2. contractorum, tamen in Novo Testamento est sola declinatio Attica, & flectitur in genitivo σινάπεως, Mat.13.31. Luc. 17.6,20. Cur verò dicatur ἴναπ, pro σίνηπι, vide infra num.54.

30. *Declinatio tertia contractorum format genitivum in ώς, sed Atticè in εως.* Johan.18. v.15. εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, in aulam pontificis. Act. 10.32. ἐν οἰκίᾳ βυρσέως, in ædibus Simonis coriarii. Act 12. v.20. τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, cubicularium regis. Actor.27.v.2. ἀσιαλατικάως, 2 Corin. 11.32. ἐθνάρχης τοῦ βασιλέως, Ἀρέτα pro Ἀρέτου, ab Ἀρέτας.

31. *In quinta declinatione contractorum* κρέας, *caro*, in Genitivo κρέατος, κρέως, & Atticè κρέους· in plurali numero κρέατα, κρέα, κρέα. Roman.14.21. 1 Corin.6.13. γῆρας *senectus* in nomin. ἐλλ. γήρως, γήρᾳ (Hesiod. γῆ 29.) & Atticè γήρους, in dativo γήρᾳ, γήρᾳ & Atticè γήρᾳ. Luc. 1.v.35. ἐν γήρᾳ αὐτῆς, *in senectute sua*. Arist. κάλλιστον ἐφόδιον τῷ γήρᾳ δεῖ παιδεία, *optimum viaticum senectuti est eruditio*.

32. *Singularis est Græcorum elegantia, Atticis inprimis trita, quum cum substantivo masculino aut fœminino construitur Adjectivum in neutro genere*, verbi gratiâ: Matth.6.34. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Hic in voce ἀρκετὸν (pro ἀρκετὴ) subaudiri solet πρᾶγμα. Arist. Ethic. l. 7. cap. 34. sub finem, ἡ μεταβολὴ πάντων γλυκύτατον, *variatio est omnium suavissima*. *Varietas delectat*: γλυκύτατον hic ponitur pro γλυκυτάτη. Luc. 12.23. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι, scil. πρᾶγμα, *anima est res præstantior*. Roman.13.11, νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία. Hunc Atticismum imitatus est Virgilius, ubi dixit, Ecl.3.

Triste lupus stabulis.——

hoc est, lupus est res tristis.

Item Æneid.4.

Varium & mutabile semper fœmina.

Ovid. *Turpe senex miles, turpe senilis amor.*

Turpe, hoc est, res minùs conveniens.

Demosth. Olynth. ἄπιστον ἐν πολιτείαις ἡ τυραννὶς, res infida Rebuspub. est tyrannis.

Isocr. ἡ τέρψις σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δ' ἐκείνου τοῦτο κάκιστον, delectatio cum honesto seu virtute conjuncta est optima, sine hoc pessima.

Plato in Protagora docet, ὅτι

ἡ ἀρετὴ οὐκ ἔστι διδακτὸν, quòd virtus non possit doceri. Plutarchus verò contrariam defendit sententiam, ὅτι ἡ ἀρετὴ ἔστι διδακτὸν, Tom. 2. quæst. 22.

Prov. 30. 27. ἀβασίλευτον ὄζυ ἡ ἀκρὶς, &c. *locusta est sine rege.*

33. *Eleganter quoque adjectivo neutro utuntur pro substantivo.*

Rom. 2. 4. τὸ χρηστὸν τῦ Θεῦ, pro ἡ χρηστότης τῦ Θεῦ, benignitas Dei. Rom. 9. 22. τὸ δυνατὸν, pro τὸ δυνάμιν. Philip. 3. 8. διὰ τὸ ὑπερέχον, pro διὰ τὴν ὑπεροχήν.

1 Cor. 1. 25. τὸ μωρὸν, pro ἡ μωρία stultitia, ibid τὸ ἀσθενὲς, pro ἡ ἀσθένεια infirmitas. Philip. 4. 5. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν, h.e. ἡ ἐπιείκεια ὑμῶν, moderatio vestra. 2 Corinth. 4. 17. τὸ ἐλαφρὸν, *levitas.*

Heb. 6. 17. τὸ ἀμεταθετον τῆς βυλῆς αὐτῦ, immutabilem consilii ejus. Sic Arist. τὸ νέον ἡ δυώκει μισχάζειν· τὸ νέον, pro ἡ νεότης. ita passim τὸ καλὸν idem est quod ἡ ἀρετή. Thucyd. li. 1. οἱ Ἀθωνῖοι ἦ σίδηρον κατέδυσε διὰ τὸ ἀβροδίαιτον, *Athenienses propter victus mollitiem ferrum deposuerunt*, h.e. luxu ad arma fuerunt redditi inepti. Luxus enim vires corporis & animi frangit, & non viros animosos sed mulierosos procreat. Quot quæso palatia luxus hic effœminavit, ubi ipsi primates amori & poculis operam dantes, se Remque publicam funditus perdiderunt? Nempe, οἴδασι πίνειν καὶ βινεῖν, uti de iis scribit Aristophanes. Ἐκκλησιαζ. δραμ. γ. Scil. hæc fuerunt illius seculi equestria exercitia.

34. *Atticè Nominativi, itemque Accusativi, ponuntur pro Genitivis absolutis:* ut Act. 24. 25. (quem locum Concordantiæ Græcæ omiserunt) τὸ δὲ νῦν ἔχον, pro τότων δὲ ὄντως ἐχόντων. Marc. 10. 1. καὶ συνίσεως ἀναβαίνων (Atticè pro αὐτῦ ἀναβαίνονΘ, nempe, Ἰησῦ) ἐκεῖθε (scil. ὁ Ἰωάννης) πρὸ ἐρανὲς σχίζομένυς, pro σχιζομένων. Vide supra num. 7. Lege Th. Bezam ad Ephes. 1. 18.

35. Sic paragoge τῆ ἰῶτα, item voculæ γε, & in verbis τῆ εἰ iis est perfrequens: ut ὑπεσὶ νυνὶ, pro ὕτω νυνὶ. Heb. 8. v. 6. & 11. 16. 2 Corinth. 8. 22. & ὐχὶ, pro ὐκ, Attica sunt. Johan. 13. 11. ὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε, non omnes puri estis. 1 Cor. 10. 29. ὐχὶ τὴν ἑαυτῦ, non suam, &c. Roman. 8. 32. item ἔγωγε, pro ἐγὼ & ἄγαγε, pro ἄγε. Matth. 7. v. 10. Quamvis etiam Hippocrates in Epistola sua ad Damagetum scribat, ἔμοιγε τῦνομα Ἱπποκράτης, ubi conjecto Hippocratem voluisse cum Damageto aut cum Democrito (utrolibet modo accipias) ἀτθικίζειν. Matth. 3. 7. ἔφην αὐτοῖς, *dixit eis.* Sic ἦν *eram* vel *fui*, ἦς *eras* vel *fuisti*, ἦ. vel Atticè ἦν. *erat* vel *fuit*, quod ἦν solum in Novo Testamento est usitatum. Johan. 1. 1. Luc. 5. 17. &c.

36. Est & hæc Syntaxis Attica. Johan. 11. v. 39. ἐλήλυθεσαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, hoc est, πρὸς Μάρθαν καὶ Μαρίαν. Sic Xenoph. οἱ περὶ Κῦρον, hoc est

est, ὁ Κύριος. Eodem modo Homerus construit τὸ ἀμφὶ. ἴλιαδ. ἰδῶπα. vers. 81, 82. & seq.

37. Attici pro ιδδάσκω dicunt διδαχέω, pro ῥιπίζω ῥιπτέω. Act. 22. 24. ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, pro ῥιπιζόντων. pro ἔπασχω gigno, pario, ἔπαθον. Jacob. 1. v. 15, 18. Sic passim τελεῖ, pro τίθησι, à τιθέω, & ἔτιθον, pro ἐτίθεσαν. ἐπίδοσι, pro ἔδωκι. 1 Tim. 5. ver. 22. ἐπίπλαν, pro ἐπιπλήσαν. Act. 8. 17. ἐπετίθεσι, pro ἐπέτιθεσαν apponebat. Act. 2. 47. ἵδδυ, pro ἵδδυτι, à ἵδδυω. Luc. 11. 3. ἵδιδυ, pro ἐδίδουν. Matth. 26. 26. Luc. 9. 16. ἐδίδουν, pro ἐδίδοσαν. Johan. 19. 3. ἐπεδίδυ, pro ἐπεδίδου. Luc. 24. 30. παρεδίδυ, pro παρεδίδου, Act. 8. 3. Sic usitatum est ἱστάω, pro ἵστημι, Roman. 3. 31. Sic Roman. 3. 11. ὁ σωιῶν (pro ὁ σωιούς) à σωίω· ἤρκειν ab ἀφίω, pro ἀφῆν. Marc. 11. 16. &c.

38. Adjectiva in ος multa, inprimis orta Atticè, sunt generis communis: ut ὁ ἡ φρόνιμος, Matth. 25. 9. ὁ ἡ ἕτοιμος, Matth. 25. 10. Luc. 2. v. 13. στρατιᾶς οὐρανίου. Johan. 3. v. 16. ζωὴν αἰώνιον. 1 Tim. 4. 8. ἡ εὐσέβεια ὠφέλιμός ἐστι πρὸς πάντα. 1 Tim. 5. v. 13. μανθάνουσι (αἱ νεώτεραι γυναῖκες) Roman. 1. 20. ἀίδιος ἡ θειότης, 1 Tim. 2. 8. ὁσίους χεῖρας. ὁσίως, pro ὁσίας. 1 Tim. 2. v. 9. ὁ ἡ κόσμιος. Tit. 2. 11. χάρις ἡ σωτήριος. Jacob. 1. 26. τούτου μάταιος θρησκεία.

39. Pro ευ diphthongo immutabili ponunt νυ, mutato ν in μ. Matth. 36. 44. πάλιν προσηύξατο, rursus oravit. Jacob. 5. vers. 17. προσευχῇ προσηύξατο, orando oravit Elias, hoc est, ardentissimè oravit. Act. 8. ver. 15. προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, orârunt pro iis: pro εἰδέναι ἤδεσαν. vide num. 17. Matth. 24. 43. εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης, si sciret pater familias. Marc. 14. 40. οὐκ ἔκ ἤδεσαν, & nesciebant, &c. Hic pro ει diphthongo immutabili ponitur Atticè η. Rom. 9. 3. ηὐχόμην, optarem. Hic pro ευ diphthongo immutabili ponitur νυ, ídque Atticè. Marc. 6. 31. ἠυκαίρων, pro εὐκαίρουν, vacabât illi, quod sane Atticismo legitur. Act. 17. vers. 21. Marc. 10. 16. ἠυλόγει αὐτὰ, benedicebat illis. Act. 11. 29. κατὰ τὰς ἠυπορεῖτό τις, prout quisque facultatibus instructus erat, vel prout cuique supperebat Luc. 3. 22. ἐν σοὶ ἠυδόκησα, in te acquiesco, per te sum reconciliatus, &c.

Augmentum syllabicum ubi ψιλὸν, Atticè mutatur in πνεῦμα, Matth. 26. 9. ἠδυάσθη, pro ἐδύνασθο Atticè potuerat. Matth. 17. 16. ἠδυνήθησαν, pro ἐδυνήθησαν potuerunt. ἠδυνάσθησαν potuerant, pro ἐδύναντο Joh. 12. 39. ibid. v. 19. ἠδυνήθημεν potuimus. 2 Johan. ver. 13. οὐκ ἠδυνήθην nolui, pro οὐκ ἐβουλήθην, nè quis dialecti hujus ignarus fingat Thema ἐδυνάσθω. Heb. 11. v. 8. μέλλε (pro ἔμελλε) λαμβάνειν.

40. *Aliquando gemino gaudent augmento:* ut 2 Cor. 11. 4. ἠνειχόμην, ab ἀνέχομαι. Vide Lexicon Novi Testamenti & Manuale. Act. 18. 4. ἠνειχόμην. Apoc. 4. 1. ἠνεῳγμένη, καὶ ἡ θύρα, ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, ostium erat a-

pertum in cœlo. Demosth. Olynth. β. πεφεισθαι, *contemptum fuisse*. Sic 1 Joh. 1.1. ἑωρά-καμεν vidimus, pro ὦ ἑόρακα μεν. Colos. 2. vers. 1. ὃσ ἑωρακασι τὸ πρόσωπόν μου, non viderunt faciem meam. Sic ἑάλων (pro ἐάλην) captus fui, ab ἁλίσκω.

41. Elegantissimè ἐν πᾶσι Atticè pro ἐν *imprimis*, præsertim quod interprete, quoscunque legi, non observârunt. Vide, si libet, Lexici Novi Testamenti editionem quartam. 1 Cor. 6. 8. ἐν πᾶσι ἀδελφοὺς. *& quod plus est, fratres injuriâ afficitis*, 1 Corinth. 6. 11. ἐν πᾶσι τινὲς ἦτε, *& imprimis* (seu quod majus est) *quidam vos eratis*. Seu scelera illa Corinthi urbe vestrâ inprimis grassabantur, ubi habetis templum Veneri sacrum, hoc est, publicum lupanar, in quo vel mille fœminæ, ceu prostibula aluntur. Eodémque sensu legitur Hebr. 11. 12. ἐν πᾶσι γενεκ ωμένοις, *& imprimis* (seu quod inprimis hic notandum) *emortuo*. Demosth. ἐν τοῖς ὑμᾶς βλάβεσιν ἀνθρώπων ἐν πᾶσι, θωμαῖκα, φοβεῖσθαι turpe est vos barbarum hominem, & quod magis est, mulierem, formidare.

42. Articl pro ὅστις dicunt ὅτις, Mat. 5. 25. Luc. 13. 18. & 22. 16. Johan. 19. 18. pro ᾧ τινι, ὅτῳ.

43. Omitto hic multos alios Atticismos: ut quum dicunt ἴσθι, pro ἔσο. Matth. 2. 13. δύο ἔμαθήσθ, pro δύο μαθηταί. Mat. 11 2. πάλαι ἔφθ φρεισαίνον, pro φρεσαίνης, ubi Genitivi sunt partitivi. Act. 15. 17. οἱ κατάλοιποι ἔθνῶν ἀνθρώπων, *reliqui homines*, pro οἱ κατάλοιποι ἄνθρωποι.

Act 11. 28. μέλλῆν ἔσεσθαι, pro μέλλειν εἶναι, prout Arist. polit. A. dicit, εἰ μέλλοσι μὴ δεδόσθαι τῆς ἐπιθέσι, si non servient invadentibus. Et Demosth. Olynth. 1. τὸ μέλλον σωοίσειν τὰ πόλει, *quod profuturum est urbi*. Sic οἷος τε ἔσομαι, ροβῶν. οἵ δ pro δωμαῖος. Roman 9. 6.

44. Actor. 18. 17. Σωσθένην, pro Σωσθένη. Atticè. Conser Lexicon Novi Testamenti, ubi ex Irisciano Atticismus hic fusè declaratur.

45. Hebr. 13. 2. ἔλαθόν τινες ξενισαντες ἀγγέλους, inscii quidam hospitio ex ceperût angelos, pro ἐξένισαν λαθόντες, ita exceperunt, ut ipsos lateret. Sed etiam ipse Hippocr. ad Dan ageum elegantissimè ita scribit, Μὰ τοὺς θεοὺς λαθεῖν ὑμᾶς ὁ κοσμος νοσέων; *Nunquid totus mundus se ægrotare ignorat?* Eandem imitatur constructionem Θαλῆς. Actor. 27. ver. 33. πυγχάνω, πεύθομαι. Luc. 5. 4. Ephes. 1. 16.

46. Huic Syntaxi similis est illa Attica elegantia Demosth. ἐκ προαιρέσεως δηλος ἐστ ποιήσας, de industria eum hoc fecisse constat, &c.

47. Sic Atticè Nativus ponitur pro Genitivo, præcedente παρὰ vel ὑπό. Matth. 21. ἀκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, pro ὅτι ἐρρέθη ἀπὸ τῶν ἀρχαίων, *audivistis dictum fuisse à veteribus*. Fuit hæc veterum traditio, quæ hinc in Novo Testamento vocatur παράδοσις, 1 Pet. 1. 18.

1.18. 1 Cor. 15. 5. ὤφθη Κηφᾷ, pro ὑπὸ Κηφᾶ, *visus fuit à Petro*, &c. ibid. v. 8. ὤφθη κἀμοὶ, pro ἐν ἐμοὶ. Actor. 16. v. 9 ὤφθη τῷ Παύλῳ, pro ἀπὸ τοῦ Παυλ. Hebr. 9. 28. ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, *conspicietur ab iis qui ipsum expectant.* Act. 26. 16. εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, *ideò enim apparui tibi*, sua à te visus sum. Luc. 24. 35. ἐγνώσθη αὐτοῖς, pro ὑπ' αὐτοῖς. Sic dicunt Græci, πεποίηταί μοι τοῦτο, pro ὑπ' ἐμοῦ, hoc à me factum est. Demosth. τί πέπραγε τοῖς ἄλλοις, pro ἀπὸ τῶν ἄλλων, *quid ab aliis factum sit.* Demosth. Olynth. 2. τοῦτο δὲ ἔνι ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ, *id verò non videre licet in rebus à Philippo gestis.* 2 Pet. 3. v. 14. ἀσπίλοι εὑρεθῆναι, pro ὑπ' αὐτοῦ. Marc. 11. ver. 17. κληθήσεται πᾶσι, pro ἀπὸ πᾶσιν. Luc. 23. v. 15. οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ, *nihil dignum morte ab eo est commissum.* διδάσκομαί σοι (pro ἀπὸ σοῦ) γράμματα, *doceor à te* Grammaticam. Hic Matth. 5. 21. ex ignorantia Græcæ hujus Syntaxis impingunt, qui opinantur alia esse mandata Veteris Testamenti, & alia Novi. Hinc Syntaxin imitatus est Ovidius 5 Trist.

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli.

hoc est, non intelligor ab ullo.

48. Sic Act 18. 25. κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, institutus in via Domini. Act. 21. 3. ἀναφάναντες τὴν Κύπρον, quum autem cœpissemus apparere Cyprus. 1 Cor. 7. 17. διακονία ἐπιστεύθην, dispensatio mihi credita est. Col. 1. 9. ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν, *ut impleamini cognitione.* Rom. 3. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια (accusativus) τοῦ Θεοῦ, &c. ubi verba passiva regunt casum suorum activorum.

49. Sed nondum queo manum de tabula. τὸ ὅτι Atticè eleganter πεφλυκέναι, hoc est, redundat, & dicitur μιμητικὸν, scilicet, quoties alterius verba allegantur, Johan. 4. 17. καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, εἶπε δίκαιον, *virum non habeo.* Vide præterea Matth. 4. 6. & 5. 20. & 9. 18. & 20. 7. & 28. 7. Marc. 1. 15. & 2. 21. & 14. 58, 69, 72. Luc. 4. 11, 21, 45. & 5. 26. & 6. 5. & 7. 4. 26. & 12. 55. Roman. 3. 8, 9. &c. Libanius in 1. Olynth. μὴ ἀναβεβλῆσθαι ἐκείνοις, "Ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι βραδυπειθῆ; ubi τὸ ὅτι μιμητικὸν ἐστι καὶ πεφλακεν. *Demosthenes quærit ex semetipso, Tune decernis, pecunias hasce theatrales militiæ esse impendendas?* Demosth. Olynth. 1. ὁ μὲν οὖν καιρὸς λέγει σαφῶς ἐμοὶ, ὅτι πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς αὐτολαβητέον ἐστὶν, *occasio quidem hæc tantùm non editâ voce loquitur, vobismetipsis esse curam illarum rerum suscipiendam.* ubi τὸ ὅτι redundat. Inspice Indicem *D. Iohannes Piscatoris*, quem addidit doctissimo suo in Novi Testamenti commentatio. Sic Epictetus in Enchirid. cap. 15. μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς ὅτι ἀπώλεσα, ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα, *nunquam de ulla re dicas, Perdidi, sed reddidi*, ubi τὸ ὅτι is redundat. Quoties illud

ὅτι (quod sanè fit sæpissimè) τῇ μιμήσει inserviat in Novo Testamento, nec non apud profanos autores, dicere hìc non attinet. Attigi paulò ante aliquot locos. Vide Isi Lexicon Novi Testamenti disertissimos Græcos extra N. T. allegare libuit, nè videamur talia fingere.

50. Cæteræ Dialecti in Novo Testamento sunt longè rariores. *Jonica Dialectus est*, ut loquitur Joach. Camerarius in suis in Herodotum notis. *quando casus ad præpositionem refertur, quæ cum verbo adjuncto composita est*: ut ἀπόζει τ' ἀνέμης, pro ὄζει ἀπὸ τῆς ἀνέμης. Vide ibi plura. Sic in Novo Testamento Luc. 6. 36. μηδὲν ἀπελπίζοντες, pro μηδὲν ἐλπίζοντες ἀπ' αὐτῶν, nihil sperantes ab illis. ἀπέλπιζω alioquin usitatè vertitur *despero*. Actor. 13. vers. 2. ὁ προσκέκλημαι, pro πρὸς ὃ κέκλημαι.

IONICA DIALECTUS.

51. *Iones, ut plurimum, fugiunt Apostrophum.* Gal. 2. 2. κατ' ἰδιαν, pro κατ' ἰδίαν. Rom. 3. 5. κ' ἄνθρωπον. *Fugiunt etiam* κρᾶσιν. Hippocr. 1. Aph. 4. εὐ ἀπειλέες δίαιτ'). Sic Apocal. 6. 15. ὀρέων, pro ὀρῶν Ionicum est. Sic ὀσέων. Matth. 25. 27. χιλεον, pro χιλιον, Hebr. 13. 15. Luc. 24. 39. σάρκα κ' ὀστέα ἔχει, *carnem & ossa non habet.*

Τὸ ε præponere solent, quod ipsum tamen in quibusdam etiam Attici faciunt: ut ἐώρακα, pro ὁρᾶτε, Joh. 1. 18. κατέπαξαν, pro κάπηξαν, à κατέπηγα, vel κατάγνυμι *confringo*. Johan. 19. 32. κατεαγῶσι *confringantur*, Joh. 19. 31. sic pro ὦν dicunt ἐὼν, ἐόντων, &c.

52. Iones pro τιθεῖσι, Mat. 5. 15. τιθέασι. pro διδῶσι, διδόασι. Prov. 29. 15. πληγαὶ διδόασι σοφίαν, *plagæ dant sapientiam*, &c. pro δῶ ἐγώ, Col. 3. 11. Jac. 1. 17.

53. Τὸ ε mutant in ο. sic Hippocr. semper νοῦσος, pro νόσος, Act. 28. 1. sic. Διόσκουροι, Jovis filii. κοῦρος juvenis, Ionicè pro κόρος.

54. *Nomina pro Adverbiis Jonicè ponuntur*: ut Luc. 24. ver. 22. ὄρθριαι γενόμεναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, *diluculo venerunt ad sepulcrum.* ὄρθριαι, pro ὄρθρου. Luc. 21. ver. 34. ἀιφνίδιος ἐπ' ὑμᾶς ἐπιστῇ, pro ἐξαίφνης. 1 Corin. 7. 37. ὃς δ' ἔστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, *qui verò perstiterit firmus* (hoc est, firmiter) *in corde suo.* Johan. 1. 26. μέσος ὑμῶν, *in medio vestrûm.* Hic μέσος ponitur pro μέσον. Confer Matth. 14. 24. ubi μέσον accipitur ἐπιρρηματικῶς. Sic Hesiod. Θεογ. 9. ἐνύχιαι σκιόωντο, *nocturnæ incedebant*, h. e. noctu, & ἔργ. 693. ὥραῖος δ' γυναῖκα ἄγεσθαι, *maturus uxorem ducito.* h. e. maturè, tempestivè, q. d. *nè festinato.* Hic enim inprimis, *Deliberandum diu, Quod statuendum est semel*: jacuti Columella de conjugio scribens loquitur. Hom. Ἰλιαδ. Β.

ὄ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,

non decet totâ nocte dormire virum qui est à consiliis. παννύχιον, pro πᾶσαν νύκτα, ὅλης. Ψ. 55. ἦλθε μοὶ αὐτὸς ζωὸς ἐπεσσόμενος, *veniet*

venit quidem ipse vivus domesticus, h. e. domum suam.

Hunc Hellenismum imitatus est Virgilius Georg. 3. *Lupus nocturnus obumbulat*: nocturnus, hoc est noctu. Æneid. 8. *Æneas se matutinus agebat*, hoc est, mane Georg. 1. *Ante tibi eoæ Atlantides abscondantur: eoæ*, matutinæ, hoc est, mane. *eoæ* vel κατὰ πρωΐ, pro circa solis exortum, sole oriente.

55. Hæc Dialectus imprimis Homero poëtarum principi arrisit, quem ipsum Ἴωνα ἀοιδοῦ, h. e. *Ionem* vocat Theocritus, ubi εἰδυλλ. 16. vers. 57. ita scribit: οἱ μὴ σφᾶς ὧναστον Ἴονα ἀοιδὸν ἀείδειν ἀοιδαί· h. e. Ulysses & Achilles silentio fuissent præteriti, *nisi eos juvissent Ionis viri, nempe Homeri, carmina.* prout Naso quoq; scribit,

Hectora quis nôsset, si felix
Troja fuisset?

Iones soli sunt, qui à patre Græcorum Ἴων, cujus fit mentio, Genes. 10. v. 2. avitum retinuerunt nomen.

56. Quamvis verò *Homerus* sit *Ion*, & Ionicâ dialecto imprimis delectetur, tamen aliis quoque, metro ita exigente, usus fuit, quamvis rariùs. De Dialecto hac *Joach. Camerarius* in Herodotum ita scribit: *Dialectus est peculiare orationis genus, Ionum, cum Attica lingua magnum habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore appellatio Athenienſium, & Ionicæ omnes coloniæ Athenienſium fuêre. In quibus accidit, ut ſumis vocis & forma ſermonis in alieno ſcil. ſolo Aſiæ atque inſularum mutaretur, &c.*

Dorica Dialectus.

57. Cæterùm sicut Iones amant τὸ η, ita Dores τὸ α, & Attici τὸ ω. Dores τὸ α ore diducto pronuntiant, uti apud Germanos quoque quosdam, imprimis Bavaros & Austriacos, factitare notum est. Interpres Theocriti dicit, ὅτι οἱ δωριεῖς πλαδυστομοῦσι, pro ἢ φάμι dicentes ἀ φάμα.

58. *Dores genitivum in prima simplicium formant per α, Æoles per αο.* Luc 13.29. ἀπὸ Βορρᾶ, à Borea seu Aquilone. Hîc Βορρᾶ ponitur pro Βορρᾶ. Vide Lexicon Novi Testamenti. Sic Θωμᾶς, Λυκᾶς, Στεφανᾶς in Genit. Θωμᾶ Λυκᾶ, Στεφανᾶ. 1 Corin. 1. 16. &c. Ἀχαΐα, pro Ἀχάϊος, ab Ἀχάϊας, 2 Corin. 11. 32. ἀπὸ τῆς Κωμῆς, Joh. 18. 28. ἡ συναγωγὴ τῆς Σιμωνᾶ, Apocal. 3. 9 βλέπε Ἰωνᾶ filii Jonæ, Ἰωᾶ pro Ἰωνᾶς Doricè, à nominativo Ἰωνᾶς. Matth. 16. 17. Act. 19. 14. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ, *erant autem quidam filii Scevæ*: Σκευᾶ pro Σκευᾶς, a nominativo Σκευᾶς ὁ, nomen proprium viri. Vide in Lexico Novi Testamenti Etyma, ubi omnia nomina propria fusè explicantur.

59. Sic Dores tempus formant in subjunctivo modo, δώσω ῃς ῃ, quod alii vocant aor. 1. act. subj. alii futur. 1. act. subj. De illo vide Lexicon Novi Testamenti, Johan. 17. 8. Apoc. 13. 16. Theocritus in εἰδυλλ. 27. cujus inscriptio est ὁ αἰσυτὸς Δάφνις ἢ Κόρης, ita scribit, v. 21. δεῦται ὦ μὴ

μὴ ὄτι κακαυτῷρ αὐξει δώσῃ, h. e. *metuo, nè te pejori viro jungat.* De hoc tempore tacent Grammatici, quos quidem vidi, quæ quum eximius quidam interpres minùs consideraret, scripsit Johan. 17. 2. occurrere συλλοιχοφανὲς. putavit τὸ δώσῃ, quod apud Johannem legitur, esse ἄχρηςον. Sed si legisset Theocritum, hac notâ utique supersedisset.

60. Dores pro η ponunt α, αἰάζα, Apoc. 4. 1. pro ἠάζατο. αἰάζα verò Doricè, pro ἀναζήσει, Mar. 15. 30. καταζᾶ pro καταζήσει, Act. 12. 7. ἔγερζα pro ἀνάστα Doricè, usitatè ἀνάστηθι. Actor. 21. 16. pro ἔξενια, Jacob. 5. ver. 9. dicunt ἔξακα, unde est ἐξὸς ἐξῶτος, pro ἔξακος, per syncopen & crasin. Johan. 12. 29. & 18. 25. Act. 5. 23. pro εἶνπα, Doricè εἶνπα, Marc. 4. vers. 21. item pro λήκυθος dicunt λακὲς, Actor. 1. 18. item σιδήρεος σιδηρᾶς, σιδηρέη σιδηρῆ, σιδήρεον σιδηρᾶν. At pro σιδηρῆ legitur Doricè σιδηρᾷ. Actor. 12. 10. Apocal. 2. v. 27. Nec sequitur σιδήρεος est adjectivum in os purum, ergo format fœminum in α. Nam excipiuntur ἁπλόος ἡ simplex, ἑός, ἑή, suus, a. ὄγδοος, ὀγδόη octavus, a. aliáque id genus complura.

Æolica Dialectus.

61. Æoles nec non Bœori dicunt ἴοδε pro ἵης, ubi δε est paragoge Æolica, Matth. 26. 29. Sic εἶδε pro οἶδα, ubi præter paragogen quoque est Syncope.

62. *Tollunt aspirationem*, Matt. 21. ver. 45. ἔγνωσαν ὅτι ὦδε αὐτῷ (pro αὐτοῦ) λέγει, intellexerunt hæc de se dici. Hebr. 11. 21. ἀυτῦ pro αὐτῦ, quod Græcis Veteris Testamenti interpretibus est usitatissimum. Jerem. 13. ver. 23. ὁ Αἰθιοψ ἔκ ἀλλάξεται τὸ δέρμα ἀυτῦ. (pro αὐτῦ) Æthiops non mutabit cutem suam. Marc. 3. 14. μεθ' ἀυτῦ, pro μεθ' αὐτῦ, secum Marc. 5. 37. ἀυτῷ συνακολουθῆσαι (pro αὐτῷ) se comitari. Sic Johan. 13. 11. ἀυτὸν pro αὐτὸν, discriminis causâ.

63. Aoristum primum activi oprat. flectunt πλεῖα, ειαι, ειν, pro πλῆμι, ας, αι. Luc. 6. 11. ποιήσειαν, pro ποιήσειεν· quamvis etiam Attici ita loquantur, Act. 17. 27. ψηλαφήσειαν, pro ψηλαφήσειεν. Olynth. 2. λοιδορεῖσθαι ἔξεστι τῷ ἄν φήσῃς κεμὶ δικαίως, convicium aliquis dicere posset inane meritò.

64. Sic Æolicè φαύω, pro φάω. Eph. 5. 14 ἐπιφαύσει σοὶ ὁ Χριστὸς, *& illucescet tibi Christus.*

Bœotica Dialectus.

65. Bœoticum est illud, Rom. 3. 13 ἐδολιόσαν, pro ἐδόλιον, qui Bœotissimus in Græca Veteris Testamenti versione est perfrequens. Psal. 77. 2. ἤλθοσαν, pro ἦλθον, ad formam verborum in μι ἐδίδοσαν, ἔδοσαν, &c. Sic ἐργάφ, pro ἐργάσῃ operaberis. Exod. 20. v. 9. Bœoticum est.

Poetica Dialectus.

66. Poëtæ ponunt τῶς pro τότε vel ὅς, sic τοὶ pro οἱ *qui*: ut apparet ex

ex Arati versu, quem allegat. Apostolus, Act. 17.28. Sic legimus ἄσσον *propiùs*, ad formam τοῦ πάσσον *citiùs*, quæ sunt poëtica, pro ἐγγύτερον, πάχιον, Actor. 27.13. Sic πάσσων à παχύς, ὀδυς. ψ.

67. Poëtæ πᾶϊς αὔξησιν, h. e. augmentum abjiciunt, quoties id metrum poscit. Sed idem etiam fieri in prosa, idque in solis plusquam perfectis temporibus, vide Mat. 7.25. πεθεμελίωτο pro ἐτεθεμελίωτο. Marc. 15,7. πεποιήκεσαν pro ἐπεποιήκεσαν. ib. v. 10. παραδεδώκεισαν. Mar. 16.7. ἐκλελίκεσαν pro ἐξεκλελίκεσ. 1 Joh. 2.19. μεμενήκεισαν, mansissent. Vide plura Johan. 11.57. δεδώκεισαν pro ἐδεδώκεισ. Marc. 14.44. δεδώκει pro ἐδεδώκει, dederat. Sic Marc. 15. v. 10. παραδεδώκεισ. Heb. 7.11. νενομοθέτητο pro ἐνενομοθέτητο. Sed idem etiam fit in a. 2. act. indic. uti pro ἤδεισ ες ε, legimus ἴδ ες, Phil. 1.30. οἷον εἴδετε. ἐδετε pro εἴδετε, vide Phil. 9. inprimis inspice Lexicon N.T. Act 14.8. ᾧ περιπεπλήκει pro ᾧ περιεπεπλήκει. Act 14.23. εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν pro ἐπεπιστεύκεισαν.

68. Huc pertinet Metaplasmus ille in καυχᾶσαι *gloriarii*, pro καυχᾶσθε, Rom. 2.17, 23. ὀδυνᾶσαι Luc. 16. 25. Scil. formantur ad formam verbi ἴσαμαι ἴσασαι. Sic δύναμαι δυνᾶσαι, κρέμαμαι κρεμᾶσαι.

69. In N.T. bis legitur ἄτερ pro ἄνευ, quod est poëticè, Luc. 22.6. ἄτερ ὄχλου *absque tumultu*. Luc. 22.25. ἄτερ βαλαντίου *absque crumena*. item αἱ φρένες, 1 Cor. 4. 20. quæ est vox poëtica.

72. Poëtis usitatæ sunt ἀφαιρέσεις, *quum prima litera abjicitur*. Sic dicunt αἶα pro γαῖα, Iliad. ζ. 243. εἰδῆι pro λοιδῆι, Iliad. π. 11. φῆι pro ἔφηι, Iliad. β. 37. ᾗ pro φῇ, Iliad. α. 219. 'σι pro ἔστι. Arist. ᾗ δικαιοσύνη συνηδέως πᾶσ' ἀρετή 'σι, *Justitia in se virtutes continet omnes*. ἄν pro ἐάν, Joh. 20. 23. ἀργὸς pro μάρσιπος edax. Tit. 1. 12 Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί, *Cretes semper mendaces, malæ bestiæ, ventres edaces*. Hic ponitur ἀργαὶ pro μάργαι. Verbum substantivum εἰμὶ hic reticetur, quod ipsum quoque poësin redolet.

71. Gentivus quandoque ponitur pro nominativo, ut Marc. 12. 40. οἱ καταθίοντες pro οἵ καταθίοντες· pendet enim à voce præcedente v. 38. τῶν γραμματέων. *Nihil hîc est solœci, sed antiptosis poëtica*. Sic 1 Tim. 4.2,3. ψευδολόγων pro ψευδολόγοι, κεκαυτηριασμένων pro κεκαυτηριασμένοι, κωλυόντων pro κωλύοντες· pendent enim hæc à voce φρεσὶ ἔχοντες quæ præcedit v. 1. Nihil inquam hîc est solœci, quia antiquissimi & disertissimi poëtæ eodem modo fuêre locuti. Hom. Iliad. λ. 403. quum exorsus esset hanc comparationem à nominativo Τρῶες δ' ὥς τ' ὄϊες, πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ. subjicit hanc ἀπόδοσιν *in Genitivo* v. 436. ὧς Τρώων, &c. Sic Iliad. β, v. 350. φημὶ γὰρ ἔν κατανεῦσαι ὑποφήτεα κεροέντα, ubi v. 453. sequitur ἀτρεκέως, φαίη, pro ἀτρεκέως τα. φαίνοντα. ubi Eustathius similia ἀνακολούθως exempla observavit in Euripide & Sophocle.

phocle. Ego addam exemplũ ex Pindari Olymp. ode 1. v. 15. ſtatim in principio, ubi ita legimus:

ὅθεν ὁ πολύφατος
ὕμνος ἀμφιβάλλεται
σοφῶν μαιήσι,
ἐς αφνειὰν ἱκομένους
μάκαρ ἐραν Ἱέρωνος ὄβριαν.

hoc eſt, unde celeberrimus cantus contexitur ſapientum ingeniis, venientes ad opulentam & beatam aulam Hieronis. Hic ἱκομένους *venientes*, ponitur pro ἱκομένων *venientium*: refertur enim ad vocem σοφῶν.

72. Sæpe carminis cauſâ eſt apoſtrophus, qui alioqui non foret: verbi gratia, 1 Corin. 15. 33. Φθείρουσιν ἤθη χρῆθ' ὁμιλίαι κακαί. Hic χρῆθ' pro χρωτέ. Sic Ἰλιαδ. α. Βάλομ' ἐγὼ λαὸν σὸν ἐμεῦναι, ἠ ἀπολέσθαι· hic in verbo βάλομ' pro βάλομαι eſt apoſtrophus poëticus. In proſa enim id non fieri conſtat.

73. Poëtæ ſæpe ponunt δ' ἤδη pro ἤδη *jam*, aut redundat, h.e. eſt μόριον συμπληρωματικὸν, ſicut Grammatici loquuntur: idem videtur fieri Act. 13. 2. ubi legimus δὴ pro ἤδη.

74. Ita interponunt metri cauſâ: ut τελεῖ pro τελέει, ὀδυσ. φ. 162. Sic εἵνεκεν pro ἕνεκεν legitur 2 Cor. 7. 12.

75. Et contra τὸ ἰῶτα tollunt, pro πλεῖον (Luc. 11. 31.) dicentes πλέον, Luc. 3. 13. item ἑστάναι, 1 Cor. 10. 12. ab ἵστημι pro ἴστημι, quod eſt *Homericum*, & valet idem quod ἱσταναι· Poëtæ enim pro ἵστημι dicunt etiam ἔσταμι. At ἑστάναι, Actor. 12. ver. 14. eſt præter. act. infinit. pro ἑστακέναι.

Hebraica Dialectus.

76. In N.T. ſunt etiam Hebraiſmi, iique non pauci. Aliquos tantùm attingam: verbi gratiâ, Luc. 21. 6. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι, *Quod attinet ad hæc quæ ſpectatis, venient dies*, &c. Apoc. 3. 12. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον. Qui hæc legerit, putabit prima fronte νικῶν poſitum pro νικῶντι· ſed eſt manifeſtus *Hebraiſmus*. Apud Hebræos enim nominativi ſæpe abſolutè accipiendi ſunt, & vertendi per *Quod attinet*: Pſal. 18. 31. הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ. *Ad Deum quod attinet, perfecta eſt via ejus.* Hoſ. 12. 7. כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה. *Ad mercatorem quod attinet, in manu ejus ſunt bilances doli*, h. e. bilances doloſæ, &c. Sic Apoc. 4. 12. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον, vertendum eſt, *Ad vincentem quod attinet*, vel, *quod attinet ad eum qui vicerit, faciam ut is ſit columna.*

77. 1 Tim. 2. 7. διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, doctor gentium fidelis & verax. διδάσκαλος ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. *Hebraiſmus*: pro διδάσκαλος πιστὸς καὶ ἀληθεύων, ἤτοι φιλαλήθης. 2 Pet. 2. 7. ὑπὸ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, *à libidinoſa nefariorum converſatione*, &c. hic per Hebraiſmum ὑπὸ τῶν ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς *à converſatione in libidine*, pro ὑπὸ τῆς ἀναστροφῆς τῆς ἀσελγοῦς, *à converſatione libidinoſa, laſciva.* 1 Cor. 2. 7. λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, pro λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ μυστ-

μυσηριώδη. Hebraismus est. Act. 8. v. 23. εἰς δὲ χολὴν πικρίας καὶ συνδέσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα, *video te in felle amarissimo, & nexu injustitiæ positum*: Heterosis ὂν εἰς videtur redolere Hebraismum: ὄντα verò pro הֱיוֹת est Atticismus. Eph. 4. 24. τὸν κτισθέντα κατὰ θεὸν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας, pro τὸν κτισθέντα δίκαιον καὶ ὅσιον. 1 Cor. 15. 42. ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ, hoc est, ἐγείρεται ἄφθαρτον, *excitatur incorruptibile*, &c. 1 Tim. 1. 13. ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, scil. ὢν h. e. ἄπιστος, *ignorans hæc feci*, uti *incredulus*.

78. Act. 7. 20. ἀστεῖος τῷ Θεῷ *venustus Deo*, h. e. venustissimus Sic Jonæ 3. 3. Ninive dicitur fuisse נְדוֹלָה לֵאלֹהִים *magna* τῷ Θεῷ, hoc est, maxima. Sic 2 Cor. 10. 4. δυνατὰ τῷ Θεῷ, hoc est, δυναμώτατα *validissima*.

79. 1 Thess. 4. 16. ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, *tubâ Dei*, h. e. tubâ maximè sonorâ. Sic 23. 35. ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, *ille electus Dei*, h. e. quem Deus singulari persequitur amore & favore. 2 Tim. 3. 6. ἄνθρωπον Θεοῦ, *homo Dei*, h. e. minister & legatus Dei. Joh. 6. 45. διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ, *docti à Deo*, h. e. singulariter instituti: nempe intus à Spiritu sancto. vide in Lexicon N. T. in voce Θεὸς, plura exempla.

80. Matth. 20. 32. ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ, pro ἐμοὶ, Hebraismus est. Confer Neh. 9. 2. Hic ἐν respondet præpositioni בְּ.

81. Luc. 22. 26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, *vos verò non sic*. La iné, *alia verò vestri est ratio*. Hebraismus quali, legitur Psal. 1. 4. Sic Rom. 9. 20. τί με ἐποίησας οὕτως; pro τοῦτον, &c.

82. Matth. 3. 12. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, *cujus ventilabrum in manu ejus*: hic αὐτοῦ ex Hebraismo περιελεῖ, h. e. redundat. Sic Apoc. 2. 7. τῷ νικήσαντι δώσω αὐτῷ, *vincenti dabo ei*. Joh. 15. 2. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτὸ· αὐτὸ hîc redundat per pleonasmum Hebraicum, Gal. 2. 10. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι, *quod ipsum studui facere*.

83. Sic ἐξαρτίζομαι *exaudio*, Act. 2. 14. à Græcis interpretibus factum est ad exprimendum Hebraeum verbum הֵאָזִין.

84. Sic προσκυνέω *adoro*, quoties cum Dativo construitur, est Syntaxis Hebraica, ad formam verbi הִשְׁתַּחֲוָה. Matth. 2. 11. Græcè enim usitatè regit Accusativum, Matt 4. 10.

85. Item πρὸς ἐμὲ εἰς Θεὸν, quemadmodum post Hebræum verbum חָמַאְתִּי sequitur præpositio inseparabilis ל, quæ à Græcis interpretibus per εἰς exprimi solet, Johan. 3. 16 &c. Videatur Thesaurus Sanctis Pagnini in radice אמן.

86. Sic Heb. 9. 3. ἅγια ἁγίων, *sancta sanctorum*, h. e. locus sanctissimus. Sic *Canticum Canticorum*, h. e. excellentissimum Canticum. Apoc. 17. Βασιλεὺς βασιλέων *Rex regum*, h. e. Rex summus. Ità Eccl. 1. 2. ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης, *vanitas vanitatum, omnia sunt vanitas*.

87. 1 Cor. 15. 54. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος *absorpta est mors*

mors in perpetuum. Sic vertendum esse τὸ εἰς νῖκος, demonstratur ex Isa 25.8. & Hos. 13. 14. unde locus hîc ab Apostolo allegatur, uqi τὸ נֵצַח non vertendum *ad victoriam*, sed more Hebræorum, *in sempiternum, in perpetuum*, &c. Quod si dicas versu sequenti, nempe 1 Cor. 15.55. νῖκος accipi in propria significatione, quod verũ est: raio, hîc esse ἀνταναίκλασιν, ubi quidem eadem iteratur dictio. sed in alio significatu. Sic dicit Christus Luc 9. 60. *sinè mortuos sepelire suos mortuos*, ubi in voce *mortuos* est eadẽ figura, &c. Solutio petitur ex verbo נֵצַח, quod est *vincere, superare, præesse*, unde est נֵצַח *robur*, quo victoria paratur; item *æternitas*, sic dicta, quòd omnia vincat: νῖκος ergo propriè quidem est *victoria*, per Hebraicã verò metonym. effecti *æternitas*. De verbo καταπίνειν, unde est κατεπόθη, videatur collegium Heliodeum. scil. καταπίνειν à Græcis ponitur pro *deglutire, devorare.* videatur Hesiodus Θεογ. 459. 473.

88. Joh. 18.6. κεῖσθε τὴν ἀλήθειαν pro κεῖσθε ὁ ἀλήθος. Luc. 16. 8. τὴν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας pro οἰκονόμον τὴν ἄδικον, dispensatorem infidelem. Mar. 4. 15. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, *Galilæa populosa.* Mat. 22. 21. ἔνδυμα γάμου pro ἔνδυμα γαμικὸν, *vestis nuptialis.* 2 Thess. 2. 11 ἐνέργειαν πλάνης efficacitatem erroris, pro πλάνην ἐνεργουμένην, vel ἐνέργειν. Heb. 12. 15. ῥίζα πικρίας pro ῥίζα πικρά, radix amara. 1 Thess. 2. 5. λόγος κολακείας sermo assentatorius. Tit. 2. 13. ἐπιφάνειαν τῆς δόξης pro ἐπιφάνειαν ἔνδοξον, apparitionem gloriosam. Ephes. 2. ἤμεθα τέκνα ὀργῆς, *eramus filii iræ*, h. e. iræ obnoxii. Jacob. 1. 13. τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως, nativam faciem. 2 Thess. 2 3. ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, *homo ille peccati*, h. e. sceleratissimus: nempe, *filius ille perditionis*, h. e. perditissimus.

89. Quamvis verò etiam similes Syntaxes apud Græcos occurrant (ut Arist. polit. 1 3. οἱ κύριοι τῆς δυναμέως, pro οἱ κύριοι οἱ μεγάλα δυνάμενοι. idem ibid. ἐστι πῶς εὐμεταχείρητος τῆς τοιαύτης ζητήσεως, *facilitas quodammodo est hujus quæstionis*, pro *facilis quodammodo hæc est quæstio.* interprete Giphanio, &c. Hesiod. ἀσπ. 137. κυνέην ἀδαμαντείην galeam ferri, pro *galeam ferream*, seu adamantinam. In lege *Iuliani* de Medicis ita legimus, τῷ ἰατρικῷ ἐπιτρέπεται σωληνοειδῆ τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν, τὸ ἐναργὲς τῆς χρείας μαρτυρεῖ h. e. *medicam scientiam salutarem esse hominibus, ets Deus testatur necessitas.* Hic ponitur τὸ ἐναργὲς τῆς χρείας pro ἐναργὴς χρεία, &c. tamen Hebraismum lariori sensu appellare liber, quod Hebraeis sit longè frequentissima, planéque necessaria. Nam quum Hebræi Adiectiva habeant perpauca, defectum hunc per genitivum Substantivi supplere cogantur; verbi gratiã, *vir dolosus* Græcè dicitur ἄνθρωπος δόλου, φρεναπάτης Tit. 3. 10. item ἡνίοχος πόδας, κλεψίβιος, ἀπελήλιτε εὐδίας, δολίφρων, κυμαλωπῆξ, δολοπλόκος, &c. sed Hebraei destituri

déstituti tanto Adjectivorum cumulo, enm ἀπλῶς nominant אִישׁ מִרְמָה *virum doli*, &c. Est ergo Hebraismus. non ἁπλῶς, sed κατὰ π.

90. Περιπατεῖν ἐν τῷ φωτί, 1 Joh. 1. 7. *ambulare in luce*, h.e. in verbo Dei; *vivere juxta verbum Dei*. Nam verbum Dei est lucerna pedum nostrorum, Psalm. 119. 105. *Hebraismus*. Filii lucis sunt, qui à verbo Dei nè latum unguem deflectunt. Sic Gen. 17. 1. dicit Deus Abrahamo הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהְיֵה תָמִים *Indesinenter ambula in conspectu meo*, h.e. ita vive, ut cogites te semper esse coram oculis meis, & *esto integer*, h.e. candidus, ablit omnis hypocrisis. Deus enim qui est optimus maximus, à nobis requirit quod est optimum. Nihil verò in homine corde seu spiritu est melius.

91. Sic quum lingua sancta careat neutro genere, *fœminnum genus poni cõsuevit pro neutro*, Mat. 21. 24. παρὰ Κυρίε ἐγένετο αὕτη, ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. αὕτη hic ponitur pro τοῦτο, & θαυμαστὴ pro θαυμαστὸν per Hebraismum prout manifestè evincit ipse textus Hebræus: unde hæc sunt allegata, Joh. 17. 2. αὕτη δέ ἐστιν, pro τοῦτο ἐστί, &c. Sic Psal. 27. 4. μίαν ἠτησάμην, *unam petivi*, pro unum petivi: ἡ ξηρὰ *arida*, pro *terra*. Heb. יַבָּשָׁה Gen. 1. 9. Psal 95. 5. Matth. 23. 15. περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν.

92. Mat. 5. 22. Ἔνοχος εἰς γέενναν, pro τῇ γεέννῃ· εἰς hic exprimit articulum dativi casus ל, vide in Lexico N. T. εἰς & περὶ.

93. Act. 3. 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν. vide Lexicum N. T. ubi Hebraismus hic ἀναπεφώνητος fusè demonstratur.

94. Ἐν cum ablativo valet *cum*, Eph. 6. 2. ἐν ἐπαγγελίᾳ *cum promissione* &c. item *propter*, Heb. 12. 2. ἀντὶ τούτου pro διὰ τοῦτο, sicut apud Hebræos præpositio בְּ sæpe accipitur pro בַּעֲבוּר, cujus idiomatis permultra hìc recenseri possent exempla. Sic 1 Cor. 10. 2. πάντες εἰς τὸν Μωσῆν (pro διὰ Μωσέως) ἐβαπτίσαντο, *omnes per Mosen baptizati fuerunt*, &c.

95. Apoc. 20. 1. σωτηρία τοῦ Θεοῦ pro τοῦ Θεοῦ, Sic Heb. מְזַמֵּר לְדָוִד Rom. 12. 19. ἐμοὶ ἐκδίκησις, pro ἐμοῦ ἡ ἐκδίκησις· Scil articulus ל, ut rectè clarissimus D. Waserus in sua annotavit Grammatica, pag. 215. etiam genitivum casum indicat. Eodem modo loquuntur Galli, qui aiunt, *à qui est cette maison?* cujus est ista domus?

96. Χείλος ἐστὶ τὸ est propriè *labium*, per metonym. Hebraicam instrumenti, *fermo*, 1 Cor. 14. 21. & per metaph. Hebraicam, *ora*, seu *littus maris*, Heb. 11. 12.

97. Act. 8. 10. Ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, confer Gen. 19. 11.

98. Matth. 1. 1. βίβλος γενέσεως, liber generationis: phrasis Hebræa, cujus exemplum extat Gen. 5. 1. Græcè diceretur ἡ γενεαλογία &c.

99. Act. 8. 28. ἐυαγγελίζεσθαι παραγενόμενος. Luc. 22. 15. ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα: Matth. 13. 14. ἀκοῇ

εἰκῇ ἀκάστε. Johan. 3. 29. χαρᾷ χαίρειν. Act. 4. 17. ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα, *etiam atque etiam interminemur*, &c.

100. Heb 6. 14. ἐυλογῶν ἐυλογήσω σε, Hebraïs. *benedicendo benedicam tibi.* Phrasis hæc etiam apud prophanos legitur, sed rarò, adeo ut hîc dicere liceat;

Ver non una dies, non una reducit hirundo.

Confer num. 73. Est verò in hoc loquendi genere singularis emphasis, q. d. certissimè, verissimè, seu mirificè tibi benedicam, seu summâ te prosequar benedictione, &c.

101. Luc. 20. 11. προσέθετο πέμψαι, *perrexit mittere.* Luc. 19. 11. προσθεὶς εἶπεν, *pergens dixit.* Heb. Genes. 38. v. 26. וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ: & non addidit, h. e. porrexit cognoscere illam.

102. Marc. 16. 2. τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, die uno, h. e. primo die hebdomadæ, sicut ibid. Hebraïsm. v. 9. explicatur, ubi Marcus scribit τῇ πρωτῃ τῶν σαββάτων. Vide Lexicon N. T. in εἷς, μία, ἕν.

103. Periphrasis *Adverbiorum* interveniente præpositione ἀ, est Hebraica, ut Act. 17. 31. ἐν δικαιοσύνῃ, h. e. δικαίως. Et quamvis apud prophanos quoq; crebrò legatur hæc Syntaxis ἐν πάχει pro παχέως, &c. In novo tamen Testamento latè vocem hanc accipientes Hebraïsmum esse statuimus. Vide supra num. 73.

104. 2 Cor. 4. 16. ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, Hebraïsmus: Græcè dicunt, καθ' ἑκάστην ἡμέραν quotidiè. Sic Esth. 2. 11. יוֹם וְיוֹם *die & die*, hoc est, quolibet die.

105. Eph. 5. 31. προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα, *adhærescet uxori*, Hebraïsmus, ubi πρὸς τὴν γυναῖκα ponitur pro τῇ γυναικὶ, quæ Syntaxis legitur Matt. 19. 5. Actor. 5. 36. Articulus dativi casus ל aliquando exprimitur per εἰς, hîc per πρὸς. Cososs. 1. 2. εἰς ἑαυτὸν, pro ἑαυτῷ, &c.

106. Ephes. 3. 31. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, pro οἱ δύο ἔσονται σὰρξ μία. Vide in Lexico N. T. τὸ εἰς.

Sed hæc hîc vice sufficiant. Alia Hebraïsmorum exempla permulta hîc silentio involvo: alhâs evolventur. Ex iis itaque quæ dixi, patet, in Græco novi Testamenti textu, non cantùm omnium Dialectorum Græcarum extare exempla, sed præterea hoc habere peculiare, quod stilus ejus sit inflexus ad Hebrææ linguæ indolem, unde isti, quos modò exposui, promanârunt Hebraïsmi.

FINIS.

Perlegi
Thesin

4. 16 1701/2